BROJ 349 | GODINA VIII | 17. lipnja 2011. | www.hrvatski-vojnik.hr | BESPLATNI PRIMJERAK

HRVATSKI VOJNIK

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X

EUR 2,10 / CAD 3,00 / AUD 3,30 / USA 2,00 / CHF 3,50 / SLO EUR 1,80 / SEK 17,00 / NOK 17,00 / DKK 15,50 / GBP 1,30

VOJNI POLIGON "EUGEN KVATERNIK" SLUNJ

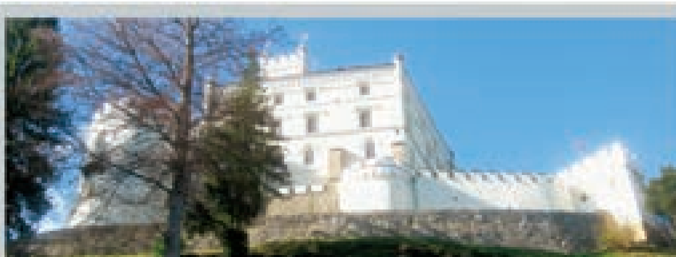
IMMEDIATE RESPONSE 11

RAZGOVOR

general-pukovnik Mark Hertling

Hrvatska kopnena vojska nam je regionalni i strateški partner

UTJECAJ GEOLOGIJE NA IZGRADNJU FORTIFIKACIJA I VOJNU ARHITEKTURU

MISIJA ISAF - AFGANISTAN

POČETAK OBUKE PRIPADNIKA ANA-e U ŠKOLI VOJNE POLICIJE U KABULU

ČERNOBIL - 25 GODINA POSLIJE

Ivana VALENTIĆ MIKŠIK, snimio Josip KOPI

Primopredaja 13 oklopnih vozila tipa HMMWV

Primopredaja trinaest oklopnih vozila tipa HMMWV 1151 s pripadajućom opremom, pričuvnim dijelovima i dodatnom komunikacijskom opremom, koje je Republici Hrvatskoj, odnosno OSRH, Ugovorom o donaciji vojnih vozila i opreme u vrijednosti oko 5,52 milijuna dolara donirala Vlada Sjedinjenih Američkih Država, obavljena je 14. lipnja u Administrativnom sjedištu MORH-a. Riječ je o oklopnim vozilima koja će se rabiti u sklopu obuke pripadnika OSRH-a za sudjelovanje u međunarodnim mirovnim misijama.

Ministar obrane Davor Božinović istaknuo je da je riječ o vozilima koje rabe pripadnici OSRH-a u Afganistanu te da u ovom trenutku Oružane snage RH raspolažu s ovakvih 50. "Važnost ove donacije koja je vrijedna gotovo šest milijuna dolara jest u tome što će se s ovim vozilima omogućiti obuka naših pripadnika u Hrvatskoj, a za sudjelovanje u međunarodnim mirovnim misijama, što do sada nije bio slučaj budući da su se naši pripadnici obučavali u Njemačkoj ili na terenu u Afganistanu", rekao je Božinović. Naglasio je da će se ovim vozilima postići bolja uvježbanost pripadnika OSRH-a, ali i znatna ušteda za obrambeni proračun. "Ovo je pokazatelj da se Oružane snage mogu modernizirati i u vremenima ekonomske krize te još jedan dokaz tradicionalnog prijateljstva i strateškog partnerstva sa SAD-om. To se partnerstvo očitovalo kroz sve ove godine, u pomoći Hrvatskoj u pristupanju NATO-u, ali i skorom članstvu RH u EU", rekao je ministar Božinović i na kraju je zahvalio uime Ministarstva obrane i OSRH-a SAD-u na ovoj velikoj i važnoj donaciji.

Ministar Božinović istaknuo je da je riječ o vozilima koje rabe pripadnici OSRH-a u Afganistanu te da u ovom trenutku OSRH raspolažu s ovakvih 50

Veleposlanik SAD-a u RH James B. Foley rekao je da su SAD ponosne na savezništvo s Hrvatskom u NATO savezu, istaknuvši da su osposobljenost i profesionalizam hrvatskih vojnika visoko cijenjeni, posebice u misiji ISAF u Afganistanu gdje zajedno s američkim snagama nastoje osigurati mir i stabilnost u toj zemlji, a što je zajednička dužnost dviju zemalja kao saveznika i partnera. "Ova donacija dio je šireg programa potpore i pomoći SAD-a RH koja je prošle godine iznosila više od 12 milijuna dolara", rekao je veleposlanik Foley dodavši kako očekuje da će se ta razina postići i ove godine. Govoreći o specifičnosti doniranih vozila istaknuo je da je riječ o modelu vozila koji je razvijen u skladu sa specifičnim potrebama OS SAD-a te da ta vozila zadovoljavaju najviše standarde zaštite na terenu. Na kraju je zaključio da su hrvatske Oružane snage jednako osposobljene kao i američki OS za sve izazove u što smo se uvjerili u nedavno održanoj zajedničkoj vojnoj vježbi Immediate response 11 na Slunju.

Na novinarski upit o mogućnosti slične donacije vojne opreme SAD-a u bliskoj budućnosti ministar je Božinović odgovorio da je OSRH u raznim oblicima suradnje od SAD-a dobio do sada oko 70 milijuna dolara pomoći. "Ta suradnja odvija se u nekoliko smjerova, a osim donacije vojne opreme i naoružanja, postoji i suradnja u edukaciji, zajedničkim vojnim vježbama i donaciji opreme kao što su sredstva komunikacije i simulacijska sredstva. Taj oblik suradnje traje i Hrvatska je pokazala da je itekako sposobna upotrijebiti najmodernija sredstva koje rabi OS SAD-a", zaključio je ministar. ■

sadržaj

12

Nadnarednik

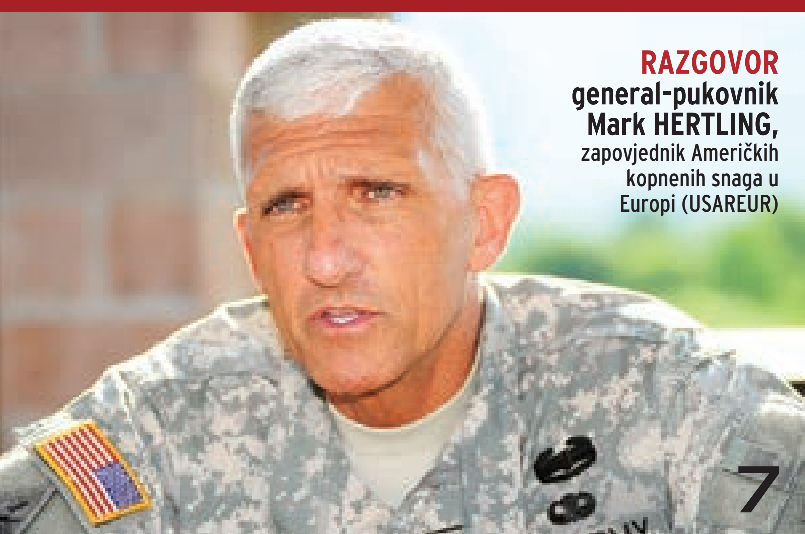
Nadnarednici obnašaju dužnosti prvog dočasnika voda u dočasničkom lancu potpore i postaju prva razina "dočasnika uz zapovjednika". Njihova je uloga višestruka. Počevši od razvoja zapovjednika desetina kao mladih vođa i usmjeravanja njihova daljnjeg razvoja, jednako važna uloga jest usmjeravanje i razvoj mladih časnika

Temeljna je zadaća ovog mentorskog tima upravljanje i organizacija obrazovnog, odnosno obučnog procesa Vojne policije ANA-e. Zadaća je Hrvatske kao vodeće nacije u Školi ANA-e upravljanje i organiziranje obrazovnog, odnosno obučnog procesa vojne policije ANA-e

POČETAK OBUKE PRIPADNIKA ANA-e U ŠKOLI VOJNE POLICIJE U KABULU

16

7

RAZGOVOR
general-pukovnik Mark HERTLING,
zapovjednik Američkih kopnenih snaga u Europi (USAREUR)

Hrvatska kopnena vojska nam je regionalni i strateški partner

Kad sam upitao naše vojnike: "Koliko vas je do sad radilo ovako nešto?", jedan mladi pripadnik Nacionalne garde Utaha je dignuo ruku i rekao: "Hrvatska kopnena vojska je iznimno profesionalna, uvjereni su u svoje sposobnosti i rade baš poput nas". Ja se s tim slažem

Naslovnicu snimio Josip KOPI

Lana KUNIĆ, snimio Josip KOPI

Riječ je o najvećoj vojnoj vježbi koja je održana na području RH, a ujedno i prvoj u nizu od tri slijedno planirane istoimene vježbe. Naime, u planu je i vježba Immediate Response 12, te Immediate Response 13, a svake sljedeće godine scenarij vježbe bit će zahtjevniji i s narastanjem snaga. U Hrvatskoj će se vježbe nastaviti provoditi i to s tendencijom narastanja u razinu brigade. Vježba se provela na dvije razine i to u prostorijama Simulacijskog središta Zapovjedništva za obuku i doktrinu HKoV-a, gdje se provela CPX/CAX vježba na zapovjednom mjestu te na prostoru vojnog poligona, gdje se provela situacijska vježba razine voda i vježba na zemljištu razine satnije

Vježba Immediate Response 11 pokazala je veliku važnost. S jedne strane važnost zajedničkog rada s predstavnicima SAD-a, ali i našim susjednim prijateljskim zemljama iz okruženja. Više od 1000 sudionika u nekoliko su elemenata pokazali vrhunsku obučenost te da oružane snage mogu udovoljiti svim onim zadaćama koje se pred njih stavljaju, kazao je nakon završetka međunarodne vojne vježbe Immediate Response 11, održane 11. lipnja na Vojnom poligonu "Eugen Kvaternik" kod Slunja, predsjednik Republike Hrvatske i vrhovni zapovjednik Oružanih snaga Ivo Josipović.

"Zadovoljan sam razinom vojnih sposobnosti i mogućnosti OSRH-a da surađuju s pripadnicima vojski drugih zemalja", rekao je Predsjednik. Zadovoljan viđenim bio je i ministar obrane Davor Božinović koji je istaknuo da je budućnost svjetskog mira i stabilnosti u udruženim naporima kako zemalja članica NATO-a i Europske unije tako i regionalnih partnera. "Interoperabilnost je ključ uspješnog djelovanja u multinacionalnim okvirima što je sve češća situacija u angažmanu oružanih snaga i pripadnika policije danas u svijetu. Možemo biti zadovoljni i ponosni na naše vojnike, dočasnike i časnike, što su u stanju s najboljima biti jednako kvalitetni i jed-

IMMEDIATE RES

Postrojbe su pokazale kako se obraniti od napada pobunjenika na konvoj. Naime, časnici su izveli standardne postupke među kojima je osiguravanje sigurnosti unutar 360 stupnjeva, a zbog napada su zatražili i zračnu pomoć

nakopravni", kazao je ministar. Vježbi je nazočio i načelnik Glavnog stožera OSRH-a general-pukovnik Drago Lovrić kao i predstavnici Vojnodiplomatskog zbora te zamjenik veleposlanika SAD-a u Hrvatskoj Hoyt Lee. Inače vježba Immediate Response 11 dio je združene obuke i vježbi Zapovjedništva američkih snaga za Europu – EUCOM (United States European Command) i Zapovjedništva kopnenih snaga za Europu (USAREUR - United States Army Europe). Jedan od ciljeva vježbe je i priprema za sudjelovanje u misiji ISAF u Afganistanu te razmjena naučenih lekcija iz ISAF-a. Na prezentacijskom danu vježbe sudjelovali su pripadnici oružanih snaga, većinom iz Republike Hrvatske i Sjedinjenih Američkih Država, a u Simulacijskom središtu u Za-

Pripadnici američkih oružanih snaga iz sastava National Guard Minnesota i New Jersey u vježbi su sudjelovali s jednom satnijom i stožerom bojne. Među 399 američkih vojnika bio je i Jason Belinski koji je rekao da je vježba bila izvanredna i to ne samo zbog obuke već i dolaska u Slunj te suradnje s hrvatskim snagama. Potpora hrvatskih vojnika bila je fenomenalna i svi smo uživali u ovom tjednu. Motivacija je svima na visokoj razini, a ovo je bila jedna od najboljih vježbi na kojoj sam sudjelovao", kazao je Jason Belinski iz sastava National Guard Minnesota.

SPONSE 11

Pošto je prošloga tjedna američki ministar obrane Robet Gates u Bruxellesu kritizirao europske članice NATO-a, zamoljen da komentira te navode te je li među prozvanima i Hrvatska, ministar obrane Davor Božinović odgovorio je da se to na Hrvatsku nije odnosilo, jer je doprinos hrvatskih vojnika u NATO-ovim snagama u Afganistanu idealan. Naime, polovica hrvatskih vojnika u Afganistanu obavlja poslove uvježbavanja i obuke afganistanske vojske". To se u NATO-u iznimno cijeni i to je za njega najvažnije". Od 48 zemalja koje su sa svojim vojskama u Afganistanu, Hrvatska je po doprinosu na 11. mjestu", istaknuo je ministar Božinović.

Zadovoljan sam razinom vojnih sposobnosti i mogućnosti OSRH-a da surađuju s pripadnicima vojski drugih zemalja", rekao je predsjednik Ivo Josipović

Tijekom vježbe pripadnici Hrvatske kopnene vojske su prvi put, kao sastavnica multinacionalnih snaga, rabili borbeno oklopno vozilo Patria te hrvatske puške VHS. Puška je u potpunosti hrvatski proizvod i izrađuje se u HS produktu u Karlovcu. Namijenjena je borbi protiv protivničke žive sile te lakooklopnih sredstava. Rabi streljivo kalibra 5,56 mm NATO, a kapacitet spremnika je 20 ili 30 komada streljiva s mogućnošću vizualnog uvida u trenutačno stanje streljiva u spremniku. Borbeno oklopno vozilo Patria omogućuje visoku taktičku i operativnu pokretljivost te strategijsku razmjestivost. Može razviti brzinu od 100 km/h te uspon od 70 posto, bočne nagibe od 40 posto, kanal širine 2,10 metar te vodenu zapreku dubine 2 metra. Iako su vozila rabljena u vježbama za sudjelovanje u afganistanskoj misiji, Patrie neće s hrvatskim vojnicima ići u Afganistan. Prema riječima načelnika Glavnog stožera generala Drage Lovrića, Patrie se rabe u svrhu uvježbavanja za sudjelovanje u Europskoj borbenoj skupini. Naime, Hrvatska će sljedeće godine biti dio njemačke borbene skupine, a za tu priliku će na tzv. borbenom dežurstvu Oružane snage morati imati 250 vojnika i 14 opremljenih oklopnih vozila.

grebu pripadnici OS Albanije, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Crne Gore i Srbije. General-pukovnik Drago Lovrić kazao je da Hrvatska može biti ponosna što kao jedna od najmlađih članica NATO-a usvojenim standardima i interoperabilnošću stoji uz bok najvećoj snazi Saveza. Što se pak vježbe tiče ona je ponajprije osmišljena da bi se unaprijedila zajednička interoperabilnost sa saveznicima i partnerskim nacijama jer pomaže u pripremi sudionika za uspješno djelovanje u združenom, multinacionalnom i integriranom okružju. Vježba je imala dva ko-direktora, i to brigadira Roberta Suntešića, koji je bio zapovjednik Inženjerske pukovnije ZOD-a, dok je s američke strane ko-direktor bio brigadir Ardis Ferguson, zapovjednik 209 ALT-a (Army Liaison Team). Riječ je o najvećoj vojnoj vježbi koja je održana na području RH, a ujedno i prvoj u nizu od tri slijedno planirane istoimene vježbe. Naime, u planu je i vježba Immediate Response 12, te Immediate Response 13, a svake sljedeće godine scenarij vježbe bit će zahtjevniji s narastanjem snaga. U Hrvatskoj će se vježbe nastaviti provoditi i to s tendencijom narastanja u razinu brigade. Svrha je vježbe educirati i obučiti sudionike u planiranju provedbi operacija potpore miru, odgovoru krize prema mandatu UN-a kao i poglavlju VII te razvijati vježbu koja je usredotočena na ISAF i pomoć u pripremi zemalja sudionica za povećanje doprinosa u misijama ISAF u Afganistanu. Vježba se provela na dvije razine i to u prostorijama Simulacijskog središta Zapovjedništva za obuku i doktrinu HKoV-a, gdje se provela CPX/CAX vježba na zapovjednom mjestu te na prostoru vojnog poligona, gdje se provela situacijska vježba razine voda i vježba na zemljištu razine satnije.

Na prvoj točki vojnog poligona, kako je objasnio bojnik Romeo Horvat, sudionici su pratili bitku i to na način da su iz sjedišta upravljali svim procesima i svim postrojbama koje se nalaze na terenu i na borbenom polju. "Radimo i monitoring na protivničke postrojbe, a ovdje se donose odluke i potezi koje su zacrtali naši nadređeni", rekao je bojnik Horvat. Što se terenskog dijela tiče, postrojbe su pokazale kako se obraniti od napada pobunjenika na konvoj. Naime, časnici su izveli standardne postupke među kojima je osiguravanje sigurnosti unutar 360 stupnjeva, a zbog napada su zatražili i zračnu pomoć. Uz to, u pomoć su pozvali i snage pojačanja da bi se uspješno obranili. Budući da je u napadu došlo i do ranjavanja, zatražena je medicinska evakuacija helikopterom, a proces je cijelo vrijeme bio usklađivan sa zapovjednim središtem. Inače, obje vježbe koje su se odvijale na poligonu odrađene su prema izmišljenom i detaljno razrađenom scenariju, a koji je sadržajno povezan s provedbom COIN operacija u NATO vođenoj operaciji ISAF u Afganistanu.

Nakon dobro obavljene zadaće zamjenik veleposlanika SAD-a Hoyt Lee čestitao je svim sudionicima na odličnoj vježbi i kazao da je Hrvatska u posljednjem desetljeću učinila znatan napredak u približavanju euroatlantskim integracijama. Čestitao je Hrvatskoj i na uspješnim pregovorima o pristupanju u EU te ustvrdio da veza Hrvatske i SAD-a nikad nije bila snažnija.

Tako je na drugom dijelu poligona koji je zamišljen kao afganistansko selo izgrađeno sedam objekata, čiju je izgradnju zajedno s 450 metara ceste sa 389 tisuća dolara financirala američka vlada. Da bi priča bila autentična, pobrinulo se tridesetak osoba koje su bile obučene u tradicionalnu afganistansku odjeću. Budući da je ondje vojska dobila dojavu o teroristima, morali su provesti određenu pretragu lokacije. No prilikom ophodnje, a pošto su osigurali područje, došlo je do pucnjave. Ubrzo nakon toga stigao je i poziv za pomoć, a na mjesto događanja stigla je i Patria. Na mjesto ubrzo stižu i vojnici, kojima je u pomoć priskočio i vojni policijski pas, i to belgijski ovčar, koji je brzo i uspješno svladao terorista koji je pokušao pobjeći. Nakon uspješno provedenog dijela vježbe sudionici su se postrojili te zajednički fotografirali. Da je vježba dobra za rad hrvatskih postrojbi kao i zbog suradnje te rada u međunarodnom okružju, nakon završetka vježbe zaključio je natporučnik Milan Bilić. "Moral je visok i kod naših i kod američkih vojnika i to je dobro za trening postrojbi. Suradnja je bila dobra, a vježba je odlično prošla", kazao je natporučnik Bilić. Upitan koliko možemo učiti od američkih vojnika, a koliko oni od nas, odgovorio je da je Hrvatska vojska, vojska s iskustvom, no i da jedni od drugih imamo što naučiti. ■

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio **Josip KOPI**

> Kad sam upitao naše vojnike: "Koliko vas je dosad radilo ovako nešto?", jedan mladi pripadnik Nacionalne garde Utaha je dignuo ruku i rekao: "Hrvatska kopnena vojska je iznimno profesionalna, uvjereni su u svoje sposobnosti i rade baš poput nas". Ja se s tim slažem

general-pukovnik Mark HERTLING,
zapovjednik Američkih kopnenih snaga u Europi (USAREUR)

Hrvatska kopnena vojska nam je regionalni i strateški partner

Simulacijsko središte ZOD-a u Zagrebu, gdje se održava stožerni dio vježbe Immediate Response 11 posjetio je proteklog tjedna i general Mark Hertling, zapovjednik Američkih kopnenih snaga u Europi. Sastao se također i s više hrvatskih vojnih i političkih dužnosnika, te obišao potom i vojni poligon "Eugen Kvaternik" gdje se održavao terenski dio spomenute vježbe u kojoj zajednički sudjeluju snage HKoV-a i američkog OS-a. Na poligonu smo imali prigodu napraviti intervju za Hrvatski vojnik povezan s vježbom, ali i dobiti odgovore na neke druge vojničke teme.

Donosi li visoka zapovjedna dužnost izvan granica vlastite zemlje dodatni teret i odgovornost?

S mojeg gledišta, to je najbolji posao u Kopnenoj vojsci SAD-a. Među američkim sam vojnicima koje uvježbavamo u jedinstvenom, europskom okružju. Imaju priliku prenositi naša iskustva drugim vojnicima. Vojnici smješteni u bazama Fort Bliss u Teksasu ili Fort Bragg u North Carolini ne mogu vježbati s hrvatskim, rumunjskim, poljskim, ruskim ili ukrajinskim kolegama, stoga je Europa izvrsno mjesto za biti vojnik, a jednako je sa zapovijedanjem tim vojnicima. Drugi razlog mom zadovoljstvu je što mogu raditi sa saveznicima. Surađujemo s pedeset i jednom državom u Europi, a četrdeset i pet od njih su nam vrlo bliski partneri. Evo, Hrvatska kopnena vojska nam je regionalni i strateški partner. Došao sam ovamo upoznati nove prijatelje, vidjeti nove načine uvježbavanja...Kako to možete nazvati dodatnim teretom?

I USAREUR prolazi transformaciju, smanjivanje broja osoblja. Kako se to odražava na obavljanje vaših zadaća?

Ono što uvijek govorim Washingtonu jest da broj vojnika koji imamo u Europi otpri-

like zadovoljava. U vrijeme kad sam služio u Europi kao poručnik, imali smo dva korpusa, četiri divizije i više borbenih brigada, no tada smo se suočavali s Varšavskim paktom i trebali smo toliku snagu. Danas razvijamo partnerstvo u sigurnosnim pitanjima s drugim državama i velike snage nam nisu potrebne, već one koje su dovoljne za uvježbavanje i neke potencijalne operacije. Ako bismo trebali pojačanja, zvali bismo SAD. Mnogi dižu buku oko činjenice da ćemo u 2015. imati tri borbene brigade u Europi, no riječ je o kopnenoj vojsci. Tu je i zrakoplovna brigada i logističko zapovjedništvo. Dakle, po planu ćemo u Europi te godine imati oko 38 000 vojnika, što je još uvijek mnogo i dovoljno za naše primarne zadaće.

Koji je najveći izazov za vas kad je riječ o suradnji s partnerima?

Mislim da dijelimo te izazove s njima. Svaka vlada u Europi danas smanjuje državnu potrošnju na oružane snage. Najveći je izazov sprovesti što djelotvornije uvježbavanje s manje novca, dakle, moramo uvježbavati pametno i surađivati pametno. Izvrstan primjer za to je vježba koju upravo promatramo, Immediate Response 11. Iako je vježba naizgled bilateralni događaj između vojski SAD-a i Hrvatske, vaša zemlja predvodi još pet zemalja i riječ je o regionalnoj vježbi.

> Riječ vojnik je za mene svetinja. Kao vojnik, nećete se obogatiti, nećete dobiti posebne povlastice, od vas će se tražiti da činite stvari koje možda ne želite, ali obavit ćete ih jer služite svojoj zemlji i svojim kolegama vojnicima. Usvojit ćete znanja koja će vas činiti pomalo posebnim i steći vještine i sposobnosti koje će doći do izražaja kad zemlja treba biti obranjena, ljudi oslobođeni ili kad se čast treba vratiti.

U Simulacijskom središtu, gdje ste obišli stožerni dio vježbe, rekli ste da je ovo povijesni trenutak za Immediate Response, koju OS SAD-a tradicionalno provode s europskim partnerima?

Tako je, to je povijesni trenutak, korak naprijed. Ove godine, uz SAD kao partnera, Hrvatska je u vodećoj ulozi, okuplja druge države A-5. Prije dvadeset godina neke od ovih država bile su na neprijateljskim stranama, a sada zajedno rade na regionalnoj sigurnosti. To mi se čini prilično povijesnim.

Iako ste ovdje kraće vrijeme, jeste li uspjeli dobiti neku opću sliku o Oružanim snagama RH?

Jesam, ali mislim da bi bilo bolje da vam prenesem što sam u Simulacijskom središtu čuo kad sam upitao naše vojnike: "Koliko vas je dosad radilo ovako nešto?" Jedan mladi pripadnik Nacionalne garde Utaha je dignuo ruku i rekao: "Hrvatska kopnena vojska je iznimno profesionalna, uvjereni su u svoje sposobnosti i rade baš poput nas". Ja se s tim slažem. Evo, i ovo što ste upravo vidjeli (jedna akcija hrvatskih vojnika tijekom vježbe na Slunju, op. a.) izgledalo je vrlo profesionalno.

Prije preuzimanja sadašnje dužnosti, bili ste na čelu IMT-a, vojne organizacije zadužene za vojno uvježbavanje. O čemu je zapravo riječ?

Zadaća IMT-a se zasniva na tome da civili, od dana kad se pridruže vojsci, postanu vojnici. Da objasnim slikovitije: netko s ulice, s dugom kosom, naušnicama, gitarom, neurednom košuljom i pretio, za deset tjedana uredno stupa u postroju i shvaća što znači biti vojnik. Tako smo svake godine uvježbavali oko 170 000 novih vojnika. Imao sam izvrsne časnike i drill-narednike koji su to radili.

Profesija "vojnik" posljednjih je godina promijenila svoje značenje više no ikad. Kako biste je vi opisali?

Riječ vojnik je za mene svetinja. Kad odlučite biti vojnik, odlučite činiti nešto što velika većina ljudi ne čini: služite nečemu drugome, a ne samom sebi. Kao vojnik, nećete se obogatiti, nećete dobiti posebne povlastice, od vas će se tražiti da činite stvari koje možda ne želite, ali obavit ćete ih jer služite svojoj zemlji i svojim kolegama vojnicima. Usvojit ćete znanja koja će vas činiti pomalo posebnim i steći vještine i sposobnosti koje će doći do izražaja kad zemlja treba biti obranjena, ljudi oslobođeni ili kad se čast treba vratiti. Štitit ćete potlačene i spašavati one koji možda ne bi mogli biti spašeni i činit ćete to u okružju koje može biti vrlo složeno. Riječ je o teškom pozivu i to naročito dolazi do izražaja u današnjem svijetu, u kojem se ljudi više ne sukobljavaju uvijek u odorama i ne vidi se na prvi pogled tko je "good guy" ili "bad guy". U vojsci SAD-a polažemo prisegu i vjerojatno se ona ne razlikuje mnogo od one koju polažu vaši vojnici, jer rade istu stvar. ■

Sastanak ministara obrane NATO-a u Bruxellesu

Foto NATO

Ministar obrane RH Davor Božinović sudjelovao je 8. i 9. lipnja na redovitom sastanku ministara obrana zemalja članica NATO-a Bruxellesu (Belgija).

Na sastanku se razgovaralo o daljnjoj reformi Saveza, trenutačnim savezničkim operacijama u Libiji i Afganistanu, suradnji između NATO-a i Rusije, kao i o mogućnostima multinacionalnih pristupa u izgradnji obrambenih sposobnosti zemalja članica. "Tijekom dvodnevnih sastanaka NATO je pokazao svoju prilagodljivost, ali i odlučnost da nastavi onim putem kojim je krenuo kad su u pitanju međunarodne mirovne operacije", rekao je ministar Božinović. Naglasio je da se na sastanku razgovaralo o sigurnosnoj situaciji u Afganistanu i Libiji te da je usvojen cijeli set dokumenata koji pokazuju da se NATO priprema za razdoblje koje dolazi. "Razgovaralo se o nuklearnoj strategiji i o kibernetičkoj obrani, ali i o postignutom napretku u sklopu koncepta Smart Defence, odnosno kako u vrijeme ekonomske financijske krize koja pogađa sve članice NATO-a zadržati postojeće sposobnosti", rekao je ministar Božinović dodavši da je to najbolje učiniti podjelom troškova i zajedničkim projektima. "Uvjeren sam da će zajednička suradnja i upravo taj multinacionalni pristup zemalja članica NATO-a u sklopu koncepta Smart Defence odrediti budućnost Saveza", zaključio je ministar. Uz ministra obrane Božinovića sastanku ministara obrane zemalja članica NATO-a nazočio je načelnik GS OSRH-a general-pukovnik Drago Lovrić. OJI

Konferencija načelnika GS OS-a u Makedoniji

Zamjenik načelnika GS OSRH-a za operacije, kontraadmiral Zdenko Simičić, sudjelovao je kao gost na petoj konferenciji načelnika glavnih stožera oružanih snaga balkanskih zemalja, koja je održana od 7. do 9. lipnja u Ohridu, Republika Makedonija. Na Konferenciji koju je otvorio predsjednik Republike Makedonije Gjorge Ivanov sudjelovali su načelnici GS OS-a Makedonije, Albanije, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Crne Gore, Srbije, zamjenici NGS OS-a Grčke i Rumunjske te zapovjednik Treće armije turskih oružanih snaga. U svojstvu gostiju sudjelovali su i zamjenik predsjedavajućeg Vojnog odbora NATO-a general-pukovnik Walter E. Gaskin, zapovjednik Združenog stožera savezničkih snaga u Napulju admiral Samuel Locklear te zamjenik načelnika GS OS-a Slovenije admiral Renato Petric. Na konferencije se razgovaralo o jačanju suradnje u području obuke i vježbi, jačanju međusobnih odnosa kao i nastavku procesa zajedničkog odgovora na suvremene sigurnosne izazove. Na marginama konferencije, kontraadmiral Simičić održao je više bilateralnih susreta. Tako su na sastanku s izaslanstvom OS Crne Gore potvrđeni dobri susjedski odnosi te uspješna vojna suradnja, a glavna tema sastanka admirala Simičića i admirala Samardžića bila je predstojeće zajedničko angažiranje pripadnika hrvatskih i crnogorskih oružanih snaga u misiji ISAF . Na sastanku s načelnikom GS OS Makedonije, general-pukovnikom Miroslavom Stojanovskim razgovaralo se o unapređenju vojne suradnje, o sudjelovanju u multinacionalnim operacijama pod vodstvom NATO-a s naglaskom na predstojeću suradnju u sklopu Škole vojne policije u Afganistanu. Kontraadmiral Simičić sa zapovjednikom Združenog stožera savezničkih snaga u Napulju, admiralom Samuelom Locklearom razgovarao je o sudjelovanju u mirovnim misijama i operacijama. Jedna od tema razgovora odnosila se na operaciju Ujedinjeni zaštitnik i slanje dva časnika OSRH-a u Centar za zračne operacije u talijanski Poggio Renatico. OJI

Komemoracija admiralu Vidu Stipetiću

Komemoracija admiralu Vidu Stipetiću održana je 13. lipnja u Kongresnom ugostiteljskom centru "Poljud" u Splitu na kojoj su uz obitelj preminulog admirala, sudjelovali brojni visoki vojni uzvanici i gosti. Zamjenik načelnika GS OSRH-a za operacije, ujedno i izaslanik ministra obrane RH kontraadmiral Zdenko Simičić u svom obraćanju između ostalog je istaknuo da su za admirala Stipetića svi ljudi bili jednako važni, za svakog je imao vremena i svakom istinski želio pomoći te da o njemu nikad nitko nije rekao ružnu riječ. "Draga rodbino, budite sigurni da smo ponosni na njega i na sve što je napravio za Hrvatsku ratnu mornaricu, Oružane snage RH i Republiku Hrvatsku. Hvala ti naš admirale!", rekao je kontraadmiral Simičić.

Zapovjednik HRM-a i izaslanik Predsjednika RH i vrhovnog zapovjednika OSRH-a, kontraadmiral Ante Urlić, osvrnuo se na jedinstvenu osobnost admirala Stipetića te je istaknuo da je bio gorostas skromnosti, poštenja i čovječnosti, te iznimno moralna vertikala za koga su samo tri riječi bile svete: dužnost, čast i domovina. U ime Predsjednika RH i vrhovnog zapovjednika Oružanih snaga kao i djelatnika HRM-a, kontraadmiral Urlić izrazio je sućut supruzi i sinu.

Na kraju komemoracije uime svih pripadnika Hrvatske ratne mornarice, načelnik Ureda zapovjednika HRM-a, pukovnik Vlatko Bandalo od drugog zapovjednika Hrvatske ratne mornarice oprostio se riječima: "Zbogom admirale, od silnih vala Jadranskog mora i Vi ćete postati jedan val koji će navijek oplakivati hrvatsku obalu i otoke."

Admiral Vid Stipetić veteran je Domovinskog rata i drugi zapovjednik Hrvatske ratne mornarice. Rođen je 1937. godine u Ogulinu. Bio je dragovoljac Domovinskog rata i pripadnik Oružanih snaga RH od 1991. Iskustvom i znanjem dao je važan doprinos stvaranju Hrvatske ratne mornarice, a posljednju dužnost, zapovjednika Hrvatske ratne mornarice obnašao je do 2002. godine, kada je umirovljen. Za osobni doprinos u obrani Republike Hrvatske i hrabrost tijekom Domovinskog rata odlikovan je Redom bana Jelačića, Redom hrvatskog pleterа, Redom Nikole Šubića Zrinskog, Redom hrvatskog trolista, Redom kneza Domagoja s ogrlicom, Spomenicom Domovinskog rata, Spomenicom domovinske zahvalnosti te Medaljom Oluja. OJI

Lana KUNIĆ, foto NATO

Nastavljaju se NATO-ovi zračni udari na Libiju

Akcije u Libiji i dalje se nastavljaju, a na sastanku ministara održanom prošloga tjedna iskazana je odlučnost da se u toj zemlji ispuni mandat Ujedinjenih naroda. U skladu s tim odlukama nastavljaju se i NATO-ovi zračni udari s težištem na Tripoli i njegovo predgrađe. Tako je potkraj prošloga tjedna u dva kruga napada, ondje zabilježeno 15 eksplozija, a napadi su uslijedili dan nakon što su snage libijskog vođe Moamera Gadafija u napadu na Misratu ubile desetoricu pobunjenika, dok ih je 26 ranjeno. Isto tako tijekom vikenda Gadafijeve su postrojbe opkolile grad Zlitan, koji se nalazi malo više od sto kilometara od Tripolija. No, na neke nedostatke koji se između ostalog tiču i akcija u Libiji, upozorio je potkraj prošloga tjedna američki ministar obrane Robert Gates koji je kazao da NATO-ovi zapadni saveznici nedovoljno izdvajaju za obranu i da im nedostaje političke volje. On naime smatra da bi baš ti nedostaci, koji su se pokazali u Libiji, mogli ugroziti uspješnost misije. “Što se tiče NATO-ove operacije u Libiji, činjenica je da nedostatak kapaciteta i volje može ugroziti sposobnost Saveza da vodi integriranu, uspješnu i održivu kampanju u zraku i na moru”, rekao je Gates. Istaknuo je i da u Savezu ne smiju postojati dvostruka

mjerila, da se neke zemlje ograniče na humanitarne operacije, a da druge nose teret borbenih operacija. “Budućnost NATO-a mogla bi biti mračna ako saveznici odustanu od dovoljnog ulaganja u obranu, dok Savez operativno djeluje na dvjema bojišnicama, u Libiji i u Afganistanu”, mišljenja je Gates. Inače, smjernice za izlazak iz krize pokušat će, zajedno s članovima vlade pronaći i ruski izaslanik za Libiju, Mihail Margelov, koji je najavio je da će uskoro posjetiti Tripoli. Dodao je da datum

putovanja još nije utvrđen i da se čeka odobrenje NATO-a za let. Što se pak libijskih pobunjenika tiče, oni su dobili više od 1,1 milijarde dolara pomoći i to nakon konferencije zapadnih i arapskih sila u Abu Dhabiju koja se bavila zaključenjem libijskog građanskog rata i vlasti Moamera Gadafija. Pomoć je obećana na sastanku takozvane kontaktne skupine za Libiju u Abu Dhabiju, koja uključuje SAD, Francusku i Britaniju, te arapske saveznike Katar, Kuvajt i Jordan, i koja traži od pobunjenika da iznesu detaljan plan kako će voditi zemlju ako Gadafi odstupi ili bude svrgnut. Inače, prošloga je tjedna stigla i vijest da istražitelji Međunarodnog kaznenog suda (ICC) imaju dokaze koji povezuju libijskog vođu Moamera Gadafija s politikom masovnog silovanja pripadnica plemena koja su na strani pobunjenika, a što može rezultirati zasebnim optužbama, izjavio je glavni tužitelj ICC-a Luis Moreno-Ocampo. On je naime još 16. svibnja zatražio izdavanje naloga za uhićenje i to Gadafija, njegova sina Saif al-Islama i šefa libijske obavještajne službe, a koje se temelji na optužbi za zločine protiv čovječnosti počinjene u nastojanju da se uguši pobuna u zemlji.

Oprezan prijelaz na afganistanski sigurnosni nadzor

Glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen izjavio je na dvodnevnom ministarskom sastanku NATO-a, održanom prošloga tjedna u Bruxellesu, kako je uvjeren da smanjenje broja američkih vojnika u Afganistanu neće prouzročiti žurbu drugih saveznica da napuste tu zemlju te da će Washington svoje poteze temeljiti na sigurnosnim uvjetima.

Naime, na sastanku je dogovoreno da se u toj zemlji neće žuriti s izlaskom, a prema riječima američkog ministra obrane Roberta Gatesa, ondje se trenutačno nalazi 132 000 vojnika međunarodnih zaštitnih snaga ISAF. Prema njegovu mišljenju žurba prema izlasku iz Afganistana ugrozila bi vojni napredak, pa je stoga Gates pozvao na oprezan prijelaz na afganistanski sigurnosni nadzor. Na sastanku je odlučeno i da će NATO ukinuti gotovo trećinu radnih mjesta, i to s trenutačnih 13 000 na 9000. Smanjit će se i broj agencija za posebne zadaće s 13 na tri i to da bi saveznici za manje novca bili uspješniji. To ujedno znači i zatvaranje dva zapovjedništva u Lisabonu i Madridu kao i zapovjednog mjesta u Heidelbergu.

Hrvatski sabor podupro izvješće o sudjelovanju OSRH-a u ISAF-u

Hrvatski vojnici koji sudjeluju u misiji ISAF pokazali su visoku profesionalnost, kazao je prošloga tjedna državni tajnik u MORH-u Pjer Šimunović koji je u Saboru predstavljao Izvješće o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u Afganistanu od 1. listopada 2009. do 31. kolovoza 2010. Istaknuto je i da, iako je početkom prošle godine sigurnosna situacija u toj zemlji pogoršana, među pripadnicima OSRH-a, nije bilo žrtava. Isto tako, prema riječima državnog tajnika, pripadnici hrvatskog OS-a svoje su zadaće obavljali profesionalno i na visokoj razini te su dostojanstveno predstavili Hrvatsku u svijetu. U prilog toj tezi govore i brojne pohvale partnerskih vojnih snaga, kao i ljestvica kvalitete doprinosa u misiji. Naime, hrvatske Oružane snage, od ukupno 48 zemalja koje sudjeluju u ISAF-u, našle su se na 11. mjestu te ljestvice. "To je priznanje sposobnostima hrvatskih časnika i vojnika u svojoj prioritetnoj zadaći u ISAF-u, u pripremi i obuci afganistanskih vojno-sigurnosnih snaga", rekao je Šimunović. Inače, na temelju odluke Sabora, u navedenom je razdoblju u Afganistanu bio raspoređen 14. i 15. kontingent s 295 vojnika, a sada je ondje i 17. rotacija s ukupno 330 vojnika. U rujnu se očekuje i 18. kada će u Afganistanu ukupno biti raspoređeno do 350 hrvatskih vojnika. Na kraju rasprave saborski su klubovi poduprli izvješće o sudjelovanju pripadnika OSRH-a u Afganistanu od 1. listopada 2009. do 31. kolovoza 2010., a posebno su pohvalili spremnost hrvatskih časnika i vojnika.

Davor PETEK

Nadnarednici obnašaju dužnosti prvog dočasnika voda u dočasničkom lancu potpore i postaju prva razina "dočasnika uz zapovjednika". Njihova je uloga višestruka. Počevši od razvoja zapovjednika desetina kao mladih vođa i usmjeravanja njihova daljnjeg razvoja, jednako važna uloga jest usmjeravanje i razvoj mladih časnika

NADNAREDNIK

Nadnarednik je prvi dočasnik u kategoriji viših dočasnika. Samim time nadnarednici obnašaju dužnosti prvog dočasnika voda u dočasničkom lancu potpore i postaju prva razina "dočasnika uz zapovjednika". Njihova uloga je višestruka. Počevši od razvoja zapovjednika desetina kao mladih vođa i usmjeravanja njihova daljnjeg razvoja, jednako važna uloga jest usmjeravanje i razvoj mladih časnika. Zapovjednici voda, poručnici, dolaskom s vojnih izobrazbi i civilnih fakulteta, postaju zapovjednici vodova. Imaju veliko znanje ali im još nedostaje praktično iskustvo u radu postrojbe. Najodgovorniji za razvoj mladih zapovjednika vodova su upravo njihovi prvi dočasnici. Njihovo se iskustvo i dugogodišnji rad u postrojbama idealno uklapa u znanja koja su zapovjednici vodova stekli svojim školovanjem.

Prvi dočasnici vodova stvaraju i oblikuju časnike budućnosti. Svojim usmjeravanjem i potporom dograđuju mlade časnike i omogućuju im da svoja teorijska znanja što kvalitetnije provedu u praksi.

Ne smijemo zaboraviti i ostale dužnosti koje obnašaju nadnarednici. Oni su stariji dočasnici u zapovjedništvima bojni, brigada i postrojbi istih razina, specijalisti u rodovskim postrojbama i instruktori za provedbu raznih oblika obuke. Svojim radom osiguravaju nesmetan svakodnevni rad i funkcioniranje postrojbi i potporu zapovjednim lancu te stožernim časnicima u zapovjedništvima.

Osnovni uvjet za promaknuće u čin nadnarednika jest pohađanje i uspješno završavanje napredne dočasničke izobrazbe. Prolaze jednak program izobrazbe kao i narednici kroz sve tri faze napredne dočasničke izobrazbe.

NATO savez provodi izobrazbu dočasnike ove razine (OR 7) u sklopu tečaja vođenja (Intemediate Leadership Course) u Švicarskoj te istoimenim tečajem u NATO-ovoj školi u Oberammergauu, Republika Njemačka.

Izvod iz NATO-ove Strategije i smjernica za dočasnike:

OR 7- NADNAREDNIK

Stariji dočasnici čina nadnarednika su potpuno posvećeni instituciji vojske. OR 7 se smatra ključnim elementom unutar zapovjedne strukture. Oni fokusiraju svoje veliko iskustvo i sposobnosti vođenja prema izvršenju zajedničke zadaće i odgovorni su za djelotvorno upravljanje velikog broja osoblja i opreme.

Nadnarednik Željko Bubanić, Gardijska oklopno-mehanizirana brigada

Sada sam na dužnosti prvog dočasnika voda u 2. mehaniziranoj satniji, 2. mehanizirane bojne *Pume*, Gardijske oklopno-mehanizirane brigade. Ponosan sam na dužnost koju obnašam u postrojbi, a ujedno osjećam obvezu i odgovornost koju mi nameće mjesto u dočasničkom lancu potpore (DLP), gdje saam i poveznica između vojnika i dočasnika u vodu i prvog dočasnika satnije.

Biti dočasnik HKoV-a kao i Gardijske brigade za mene je čast, a ujedno i obveza koja traži mnogo truda, rada i odgovornosti, ali me istodobno čini i ponosnim što mi je povjerena odgovorna zadaća da budem vođa, obučavatelj i mentor podređenih dočasnika i vojnika. Poseban je izazov, a ujedno i motivacija, svoje znanje i vještine koje sam stjecao tijekom Domovinskog rata kao pripadnik 1. gbr *Tigrovi* i 350. diverzantskog odreda Glavnog stožera OSRH-a te kao pripadnik 7. gbr *Pume*, prenositi na vojnike koji su tek pristigli u sustav OSRH-a.

Ako govorimo o pozitivnim stranama vojničkog poziva, a posebno uloge dočasnika, onda svakako treba spomenuti jednu od temeljnih zadaća naše postrojbe a to je priprema, obučavanje i upućivanje naših pripadnika u mirovne misije što je poseban izazov i motivacija da što bolje predstavimo našu postrojbu kao i OSRH u cjelini. Osobno sam bio pripadnik 1. HRVCON-a u misiji UNDOF na Golanskoj visoravni kao zapovjednik pozicije gdje sam stekao nova dragocjena iskustva.

Nadnarednik Milan Tomičić, Središte za borbenu obuku/ZOD

Trenutačno sam na dužnosti dočasnika za nadzor i motrenje desetine s primarnom zadaćom praćenja rada zapovjednika desetine postrojbe koja je u vježbi. Pratim i nadzirem rad zapovjednika desetine po postojećim standardnim postupcima kao i tijek vježbe pa stoga moram biti dobro upoznat sa zadaćom postrojbe, SOP-ovima te imati širok spektar vojnih znanja i vještina. S postrojbom prolazim cijelu vježbu, odnosno izložen sam istim uvjetima kao i pripadnici koje nadzirem. S obzirom na to da je to zahtjevna dužnost

i potrebno je veliko teorijsko i praktično znanje, u SBO imamo većinom starije, iskusnije dočasnike. Mnogi od nas proveli su određeno vrijeme u karijeri radeći na zapovjednim/voditeljskim dužnostima ili u Dočasničkoj školi što je prijeko potreban temelj za obavljanje ovog posla. Također je potrebno dobro poznavati sustav MILES 2000 kojime se koristimo tijekom vježbi. Mislim na njegove dobre i loše strane tako da mogu iskoristiti prednosti ili presuditi u slučaju da sustav to nije u mogućnosti. Uz osnovne dužnosti stalno se stječu nova znanja provodeći obuku i tečajeve od kojih treba spomenuti TTROVO, TRTSB i Tečaj za navigatora. Spomenuti tečajevi dio su preduputne obuke za upućivanje u misiju i još jedan pozitivan dokaz naše stručnosti i naših mogućnosti. Bio sam u sastavu 6. OMLT-a u 13. HRVCON-u i znam koliko je važno da nas netko dobro pripremi za iznimno teške uvjete u kojima se nalaze naši vojnici u misijama. Stoga sam ponosan da dio tih iskustava mogu izravno prenijeti na kolege i sve pripadnike koji prođu vježbe u središtu.

Biti dočasnik pobjedničke vojske velika je čast, a i velika odgovornost da i dalje prenosimo dio vojničke tradicije, svoja iskustva te da budemo potpora časnicima u provedbi obuke i zadaća. Ovisno o dužnosti svaki od nas može na svoj način dati doprinos poboljšanju uvjeta rada. Velik broj dočasnika ima iskustva iz Domovinskog rata, velik broj se vraća iz misija s vrijednim iskustvima koja bi trebalo što prije prenijeti i ugraditi u postojeće sustave obuke. Za nas je usavršavanje neprekidan proces. To je zanimljiv dio ovog poziva koji nam omogućava razvijati sebe, svoju okolinu, ispitati svoje granice mogućnosti. U ovom poslu za većinu nas niti jedan dan nije isti, ima mnogo izazova i mnogo odgovora na njih što velikim dijelom ostaje na dočasnicima.

Nadnarednica Danijela Kuljanac, Logistička pukovnija/ZOD

Ja sam operativna dočasnica u pododsjeku S-3 1. bojne Opće logističke potpore (OLP) Logističke pukovnije. Dužnosti koje obnašam kao operativna dočasnica 1. bOLP LogP vezane su za cjelokupan život i rad postrojbe. Stoga svakodnevno skrbim o prijamu, obradi, distribuciji i arhiviranju akata sukladno Uputama o Uredskom poslovanju. Sudjelujem u izradi zapovjednikova naputka za obuku, izradi kalendara obuke i raščlambama obuke, opskrbi kartografskim materijalima te brinem o njihovu cjelokupnom procesu postupanja i arhiviranja te obnašam dužnost prvog dočasnika bojne u njegovoj odsutnosti.

Biti dočasnik kopnene vojske jednom riječi može se opisati kao čast. Časnost je značajka osobnosti i bitan čimbenik profesionalizma, koji u dočasniku izaziva hrabrost, poštenje, odgovornost, pravičnost, otvorenost i samopoštovanje. Sve to čini putokaz k samosvjesnom i osposobljenom vođi. Dočasnik je glavni obučavatelj vojnika, posada i malih timova, stoga treba težiti proširenju svojih znanja, vještina i sposobnosti kako bi se razvijao i rastao u skladu sa zadaćama svoje postrojbe. On je uzor svojim podređenima, primjer kolegama dočasnicima i oslonac časnicima. Dočasnik postupa primjereno svojim dužnostima, odgovornosti i autoritetu. Da bi zadovoljio ove kriterije, dočasnik treba neprestano ulagati u sebe proširujući svoja znanja i sposobnosti školovanjem i obukom, koje neizbježivo povećavaju znanje, pojedinačni potencijal, inicijativu i stručnost u vještinama. Stoga kažemo da je jedino školovani dočasnik dovoljno motiviran za rad i život u postrojbi i s postrojbom.

Da bi dočasnik imao vojničke i ljudske vrijednosti, potrebno je da za vrijeme učenja i prikupljanja iskustava postoji formalna i neformalna prosudba i povratna obavijest o provedbi obuke i zadaća. Jedino tako, dočasnik se može pripremiti za iduću razinu odgovornosti, uviđa li rad i razvoj svojih vojnika, motivira li ih i stimulira, oni će vratiti uloženo razvojem njih samih, ali i postrojbe u cjelini.

Zadaće LogP-a vezane su za realizaciju zadaća svih ustrojbenih cjelina HKoV-a u logistici (opskrba, održavanje, transport). Svakodnevnom suradnjom s pripadnicima postrojbi na cijelom teritoriju RH, došla sam do spoznaje da sam dio postrojbe koja je relativno mlada, ali i prepoznata po kvaliteti i profesionalizmu u provedbi dobivenih zadaća.

Seminar o Borbenim skupinama EU

Snimio Tomislav BRANDT

U zagrebačkoj vojarni "Petar Zrinski" 8. je lipnja održan seminar na temu Borbene skupine Europske unije (EUBG). Seminar su organizirali Ministarstvo obrane RH i Veleposlanstvo Republike Poljske u RH. U radu seminara sudjelovalo je više hrvatskih i poljskih stručnjaka predvođenih državnim tajnikom MORH-a Pjerom Šimunovićem i general-bojnikom Boguszlawom Pacekom, vojnim savjetnikom Ministarstva obrane Republike Poljske. U sklopu seminara razmatrano je angažiranje, djelovanje i način organiziranja Borbenih skupina Europske unije u mogućim kriznim situacijama. Govorilo se i o aktualnim međunarodnim misijama koje provodi EU. Dan je naglasak i na skorašnje predsjedanje Poljske Europskom unijom, te na dosadašnje angažiranje Republike Hrvatske u Borbenim skupinama i međunarodnim mirovnim misijama EU-a.

Zahvalivši poljskim predstavnicima na iniciranju seminara i poticanju razvoja EUBG-a, državni tajnik Šimunović je izrazio vjeru da će RH u srpnju 2013. postati punopravnom članicom Unije. Zajedničke obrambene sposobnosti bitan su dio ukupne vanjske politike EU-a, a razni scenariji, prirodne i ljudske katastrofe, mogu zahtijevati brzu reakciju Borbenih skupina. Stoga i Republika Hrvatska želi pridonijeti njihovoj sinergiji.

Veleposlanik Poljske u RH Wieslaw Tarka je, u izjavi za *Hrvatski vojnik*, potvrdio da će zajednička obrambena politika biti jedan od prioriteta poljskog predsjedanja EU-om. Dosadašnja obrambena suradnja Poljske i Hrvatske iznimno je dobra i seminar je dostojan nastavak te suradnje. "Poljska i Hrvatska trebaju komunicirati kao da je vaša zemlja već punopravna članica EU-a", zaključio je veleposlanik.

U svojoj izjavi general Pacek se prisjetio svojeg iskustva s pripadnicima OSRH-a u misiji u Čadu: "Tada ste poslali postrojbu koja nije bila velika, ali zato je bila izvrsno pripremljena i opremljena za djelovanje u Africi". Seminar je dao rezultate koji će biti iznimno uporabljivi i za buduće poljsko predsjedavanje EU-om. Među novim saznanjima vrlo su bitna i hrvatska iskustva, zaključio je Pacek, koji je pozitivno ocijenio i dosadašnji hrvatski doprinos formiranju dviju borbenih skupina EU-a.

General Šundov je potvrdio da je, zahvaljujući seminaru, hrvatska strana uspjela proširiti saznanja o obrambeno-sigurnosnoj politici EU-a, kao i o ulozi i zadaćama borbenih skupina, "koje će biti među glavnim alatima te politike". S druge strane, predstavili smo hrvatski doprinos toj politici i pokazali da smo aktivni i odgovorno ispunjavamo obveze povezane s EUBG-om, rekao je ravnatelj HVU-a.

D.VLAHOVIĆ

Umjetnički ansambl OS Poljske u dvorani Doma HV-a "Zvonimir"

U organizaciji Veleposlanstva Republike Poljske u Zagrebu, te pod pokroviteljstvom MORH-a 8. je lipnja u dvorani Doma HV-a "Zvonimir" održan koncert Umjetničkog ansambla OS Republike Poljske. Koncertu je nazočio državni tajnik MORH-a Pjer Šimunović, veleposlanik Republike Poljske u RH Wieslaw Tarka, vojni izaslanik Republike Poljske u RH Krzysztof Kaliszewski te brojni drugi gosti i uzvanici.

Snimio Tomislav BRANDT

Obraćajući se nazočnima, Wieslaw Tarka podsjetio je na dugu tradiciju suradnje i prijateljstva između Poljske i Hrvatske te izrazio zadovoljstvo što će se suradnja dviju zemalja vrlo brzo nastaviti u sklopu Europske unije.

Umjetnički ansambl poljske vojske, čiji je izvršni i umjetnički direktor Adam Martin, djeluje više od 60 godina, do sada je izdao 42 CD-a, a cilj ove skupine je njegovanje nacionalne tradicije i slave poljske vojske, kako glazbom tako i plesom i pjesmom kao primarnim načinima umjetničkog izričaja. Pred zagrebačkom publikom su tako nastupili muzički kvintet Why Not, muzički kvartet, balet, Simfonijski orkestar te brojni solisti koji su, pod ravnanjem dirigenta Piotra Racewicza, izveli bogat program. U prvom dijelu koncerta izvedena su djela koja predstavljaju dio poljske povijesti i tradicije (Marsz Tryumfalny, Wiwat, Kurdesz, Polonez o Wiedenskiej Odsieczy, Mazurek Trzeciego Maja, Na Wielka Rocznice, Krakowiak, Mazur i dr.), dok su u drugom dijelu izvedena glazbeno-scenska djela, između ostalog i iz pop-glazbe (Don't Cry For Me Argentina, New York, New York, Superstar, West Side Story, Written In The Stars, Phantom Of The Opera, Granada, Time To Say Goodbye i dr.)

L.PULJIZEVIĆ

Temeljna je zadaća ovog mentorskog tima upravljanje i organizacija obrazovnog, odnosno obučnog procesa Vojne policije ANA-e. Zadaća je Hrvatske kao vodeće nacije u Školi ANA-e upravljanje i organiziranje obrazovnog, odnosno obučnog procesa vojne policije ANA-e

Početak obuke pripadnika ANA-e u Školi vojne policije u Kabulu

Pripadnici OSRH-a u sklopu 17. kontingenta u misiji ISAF u Afganistanu, raspoređeni na zadaćama mentoriranja u Školi vojne policije u Kabulu, započeli su ovih dana s obukom pripadnika Afganistanske narodne armije (Afghanistan National Army).

Škola vojne policije ANA-e u Kabulu, u kojoj je vodeća nacija Republika Hrvatska, djeluje u sastavu NATO-ove obučne misije u Afganistanu (NATO Training Mission – Afganistan), a trenutačno je u Školi raspoređeno 17 mentora pripadnika OSRH-a i dva mentora pripadnika OS Republike Slovenije. Obuku polazi 68 pripadnika Satnije VP-a 215. korpusa ANA-e, a planiran je, u sljedećim danima, početak obuke i za pripadnike VP-a 205. korpusa ANA-e, kao i 26 dočasnika ANA-e raspoređenih na dužnosti u Školi.

Hrvatski mentorski tim u Školi vojne policije angažiran je prvi put u sklopu redovite rotacije 16. HRVCON-a tijekom rujna 2010., dok su Oružane snage RH preuzele vodeću ulogu u razvoju Vojnopolicijske škole Afganistanske narodne armije (ANA) sa slanjem 17. kontingenta u ožujku 2011. Temeljna je zadaća ovog mentorskog tima upravljanje i organizacija obrazovnog, odnosno obučnog procesa Vojne policije ANA-e. Zadaća je Hrvatske kao vodeće nacije u Školi ANA-e upravljanje i organiziranje obrazovnog, odnosno obučnog procesa vojne policije ANA-e. To znači da zapovjednik HRV mentorskog tima ima ulogu mentoriranja zapovjednika ANA-e VP-a SCHOOL. Također to podrazumijeva i menadžment i pomoć u svim drugim funkcionalnim područjima kao što su logistika, personalno upravljanje, komunikacijsko-informacijski sustavi i dr. Zapovjednik HRV mentorskog tima u Školi vojne policije ANA-e je brigadir Ivica Olujić.

Na temelju hrvatske inicijative za formiranjem zajedničkih regionalnih timova mentora koji bi djelovali u sklopu NATO-ove obučne misije u Afganistanu, do kraja ove godine, očekuje se početak sudjelovanja u mentoriranju ANA-e i pripadnika OS ostalih zemalja potpisnica A 5 inicijative, odnosno Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Makedonije i Albanije. OJI

Zapovjednik snaga NBG-a posjetio Zapovjedništvo HRZ-a i PZO-a

Zapovjednik HRZ-a i PZO-a brigadni general Dražen Šćuri primio je 13. lipnja u vojarni "Pleso" u službeni posjet zapovjednika Nordijske borbene skupine, brigadnog generala OS Kraljevine Švedske Stefana Anderssona. General Andersson boravi u Republici Hrvatskoj kako bi svečano obilježio završetak razdoblja pripravnosti NBG snaga koje pridonose navedenoj borbenoj skupini, a u kojoj Hrvatska sudjeluje s dva helikoptera i 20 pripadnika OSRH-a do 30. lipnja 2011.

Tijekom svečanosti završetka razdoblja pripravnosti snaga NBG, general Andersson je izrazio zadovoljstvo hrvatskim doprinosom, istaknuvši da je angažmanom u Nordijskoj borbenoj skupini Hrvatska osigurala njezine kritične helikopterske sposobnosti. Istaknuta je i profesionalnost i predanost hrvatskih pripadnika koji su bili angažirani u sklopu Nordijske borbene skupine. Pritom je posebnu zahvalu uputio svakom hrvatskom pripadniku NBG-a , a posebno se osvrnuo na medicinsku komponentu hrvatskog kontingenta za koju je rekao da je imala najveću ulogu u medicinskoj komponenti cijelog NBG-a. Tijekom izlaganja general Andersson je istaknuo složenost situacije u našem susjedstvu na sjeveru afričkog kontingenta i području Bliskog istoka te je zbog toga posebno istaknuo doprinos spremnosti NBG- da sudjeluje u kreiranju obrambene politike EU-a. Na kraju je čestitao svim građanima Hrvatske završetak pregovora s EU, sa željom da Hrvatska što je moguće brže postane 28. članica EU-a.

Brigadni general Dražen Šćuri je naglasio da je angažiranje hrvatskih pripadnika u NBG bio bitan doprinos koji su dale Oružane snage, a samim time i RH, zajedničkoj sigurnosnoj obrambenoj politici EU-a. Istaknuo je da će HRZ i PZO i OSRH i dalje u skladu sa svojim mogućnostima nastaviti s konkretnim doprinosom Zajedničkoj europskoj sigurnosti.

Na kraju svečanosti završetka razdoblja pripravnosti NBG-a razmijenjeni su protokolarni darovi, a general Andersson je svakom hrvatskom pripadniku za sjećanje darovao jedan novčić (coin) s grbom NBG-a. Nordijska borbena skupina je trenutačno, u sklopu koncepta Borbenih skupina Europske unije i održavanja snaga visoke spremnosti za moguće krizne situacije, od 1. siječnja do 30. lipnja 2011. u stanju pripravnosti. Ima oko 2200 pripadnika iz sastava oružanih snaga šest zemalja: Švedske, Finske, Norveške, Estonije, Irske i Hrvatske. Ovo je prvi put da je RH, kao buduća članica EU-a, sudjelovala u jednoj od Borbenih skupina EU-a.

OJI

Obilježena 20. godišnjica formiranja 102. brigade HV-a

Svečano obilježavanje 20. godišnjice formiranja 102. brigade Hrvatske vojske Novi Zagreb održano je 12. lipnja u Spomen gaju 102. brigade HV-a u selu Šišinec u općini Lekenik polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća kod spomenika poginulim braniteljima. Svečanosti su nazočili izaslanik Predsjednika RH načelnik Glavnog stožera OS-a general-pukovnik Drago Lovrić, ministar obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti Tomislav Ivić, pripadnici 102. brigade HV-a, članovi Kluba veterana 102. brigade, branitelji i njihove obitelji, obitelji poginulih i stradalih pripadnika brigade, članovi udruga te mnogobrojni poštovatelji i uzvanici.

General Lovrić uime predsjednika Josipovića te svih pripadnika OSRH-a čestitao je 20. godišnjicu formiranja slavne zagrebačke 102. brigade Hrvatske vojske i tom prigodom naglasio: "Svojim ratnim putom svjedočili ste samim počecima Domovinskog rata. Svoju hrabrost, znanje i požrtvovnost ugradili ste u brojne akcije oslobađanja svoje domovine - od Vihora do Oluje. Istaknuo je da su povjesnicom 102. brigade ispisane najsvjetlije stranice Domovinskog rata te da su Oružane snage ponosne što u svojim redovima još uvijek imaju pripadnike brigade koja je obranila i očuvala suverenost Republike Hrvatske. S posebnim poštovanjem general-pukovnik Drago Lovrić prisjetio se svih onih koji su na putu stvaranja slobodne Hrvatske svoje živote i zdravlje podarili za bolju budućnosti svih nas. "Obilježavanjem godišnjica brinemo da mladi naraštaji, ali i mi sami, nikada ne zaboravimo istinu o događajima iz naše bliže povijesti i da ne zaboravimo činjenicu kako je obranjena i stvorena samostalna i suverena Republika Hrvatska." Nakon odavanja počasti žrtvama iz Domovinskog rata u crkvi sv. Marte održan je sat povijesti "Da se ne zaboravi", a potom i služena svečana misa. Svečanost je završila kulturno-zabavnim programom.

OJI

Strateška vojna konferencija u Beogradu

U Beogradu je 14. lipnja otvorena dvodnevna Strateška vojna konferencija NATO članica i partnerskih zemalja koju organizira Savezničko zapovjedništvo za transformaciju (ACT). Konferenciju su otvorili zapovjednik ACT-a general Stephane Abrial, ministar obrane Republike Srbije Dragan Šutanovac i načelnik Generalštaba Vojske Srbije general Miloje Miletić. Na konferenciji na kojoj sudjeluju predstavnici više od 60 zemalja hrvatsko izaslanstvo predvodio je zamjenik načelnika GS OSRH-a za planove i resurse general-pukovnik Slavko Barić. NATO i EU predvode predsjedavajući Vojnog odbora NATO-a admiral Giampaolo Di Paola i predsjedavajući Vojnog odbora EU general Hakan Syren.

Strateška vojna partnerska konferencija jedna je od najvažnijih godišnjih konferencija koju organizira Savezničko zapovjedništvo za transformaciju kojem je sjedište u Norfolku, SAD. To je konferencija koja članicama NATO–a i njihovim partnerima iz programa Partnerstvo za mir, Mediteranskog dijaloga i Istanbulske inicijative, kao drugim državama, daje priliku za razmjenu mišljenja, pogleda i iskustava o razvojnom sigurnosnom okruženju te o izazovima koji stoje pred svima nama. Glavna tema ove konferencije je "Nakon Lisabona: Provedba transformacije" u sklopu koje će se razgovarati o budućem razvoju partnerstva, izgradnji sposobnosti multinacionalnim i inovativnim rješenjima te o osiguranju pristupa svjetskim dobrima za sve, odnosno uporabi morskog, zračnog, svemirskog i kibernetčkog prostora. Razvoj i poboljšanje partnerstva NATO-a s drugim organizacijama i državama jedan je od najvažnijih zaključaka sa samita u Lisabonu koji je našao svoje važno mjesto i u novom Strateškom konceptu NATO-a. Stoga se i na ovoj konferenciji željelo razmotriti kako NATO može bolje

surađivati s partnerima i kako se zajednički suočiti s novim sigurnosnim izazovima poput širenja oružja za masovno uništenje, piratstva, kibernetičke obrane, energetske sigurnosti, hibridnih prijetnja i dr. Naglasak je također stavljen na poboljšanje politike partnerstva u područjima zajedničkog sudjelovanja u operacijama, obuci, izobrazbi, izgradnji sposobnosti, zajedničkom financiranju projekata i sl.

U hrvatskom je izaslanstvu uz generala Barića bio i načelnik Uprave za planiranje Glavnog stožera OSRH general-bojnik Dragutin Repinc. OJI

Zajedničko uvježbavanje u planinskoj obuci

Jedanaest pripadnika *1. Puka komandosov* poljske vojske boravili su od 30. svibnja. do 10. lipnja u Bojni za specijalna djelovanja, u vojarni "Drgomalj". Suradnja se temeljila na razmjeni iskustva i zajedničkom uvježbavanju u brdsko-planinskom ratovanju. Pripadnici 2. SSD BSD-a, kojima je specijalnost brdsko-planinsko ratovanje, napravili su plan i program te odabrali područja za zajedničko uvježbavanje. Tijekom dva tjedna suradnje razmijenjena su iskustva iz alpinizma te bojnih gađanja s pješačkim oružjem. U krugu vojarne "Drgomalj" na alpinističkom tornju provodilo se uvježbavanje spuštanja niz toranj raznim tehnikama (repeling, spuštanje na glavu, istrčavanje, brzi konop itd.). Tehnike koje upotrebljavaju pripadnici poljske vojske su slične našim alpinističkim tehnikama, a razlike se očituju samo u dijelovima specijalističke opreme. Tijekom obuke odlazilo se na mjesta gdje pripadnici BSD-a provode obuku alpinizma, na Velu Pešu, područje Gorskog kotara. Kako je cilj obuke razmjena iskustva u planinskom ratovanju, naizmjence su se postavljali smjerovi od poljske vojske i pripadnika BSD-a na okomitu stijenu te se uvježbavao alpinizam. Provođena su i bojna gađanja na strelištu "Kovačevo". Kako pripadnici poljske vojske rabe pušku H&K 416 te samokres H&K UMP SD, a pripadnici BSD-a VHS i G36 te HS 2000 međusobno su razmjenjivali oružje i iskustva. Na kraju aktivnosti pripadnici obiju strana izrazili su zadovoljstvo i želju da se suradnja i ubuduće nastavi. OJI

Osnovnoškolci iz Trnskog posjetili Zapovjedništvo za potporu

Zapovjedništvo za potporu i vojarnu "Satnik Josip Zidar" u Velikoj Buni posjetili su 13. lipnja učenici drugih razreda Osnovne škole "Trnsko" iz Zagreba. Posjet vojarni organiziran je u sklopu programa OŠ "Trnsko" nastave u prirodi.

Osamdeset učenika drugih razreda pod vodstvom šest učiteljica pomno su skupljali prve informacije o vojničkom pozivu, životu i radu logističara te prikazanoj vojnoj tehnici, odjeći i obući. Učenike je primio brigadni general Nikola Škunca, zamjenik zapovjednika ZzP-a koji ih je srdačno pozdravio. Stalna pratnja učenicima bile su pripadnice ZzP-a koje su uz učiteljice za vrijeme cijelog posjeta brinule o malim osnovcima.

U sklopu posjeta učenici OŠ "Trnsko" imali su prigodu čuti se sa zapovjednikom 17. HRVCON-a brigadirom Blažom Beretinom koji je preko telefonskog "spikerfona" male učenike izravno iz Kabula pozdravio, zaželio im mnogo "petica", preporučio poslušnost učiteljicama i roditeljima kao i uspješan završetak školske godine. Iznenađeni i spontano ushićeni učenici srdačno su jednoglasno uzvratili i pozdravili zapovjednika HRVCON-a i sve pripadnike OSRH-a u mirovnoj operaciji ISAF uzvikom "Pozdrav, hrvatski vojnici!" Bio je to dirljiv trenutak u kojem su srca malih učenika u potpunosti bila zajedno sa svim pripadnicima OSRH-a u Afganistanu.

Kako je u planu i programu drugih razreda osnovnih škola predviđeno svladavanje teme zanimanje, učenici su u sklopu dvosatnog programa obišli glavne sadržaje iz života i rada vojnika, dočasnika i časnika OS-a. Tako su razgledali radne prostorije Zapovjedništva, kapelicu sv. Obitelji, Spomen-obilježje poginulih pripadnika 153. brigade HV-a Velika Gorica, sportsku dvoranu, teretanu, opskrbni servis, krojačnicu, frizerski salon, ambulantu, vojničku kantinu i restoran.

Naravno, nisu otišli praznih ruku, za lijepo provedeno zajedničko vrijeme u vojarni pripadnici ZzP-a darovali su im za uspomenu oznake hrvatskog grba, rukavne oznake HV-a te vojničke čokoladice. OJI

Preventivni kondicijski programi

U suradnji s Kineziološkim fakultetom, a u sklopu znanstveno-istraživačkog projekta "Istraživanje ljudskih resursa i potencijala" u Bojni za specijalna djelovanja započelo se s provođenjem projekta "Preventivni kondicijski programi". Svrha ovog projekta jest utvrditi kakve učinke na kondicijske sposobnosti i prevenciju ozljeda imaju navedeni programi te ih uvrstiti u svakodnevnu kondicijsku pripremu pripadnika Bojne za specijalna djelovanja.

Mnoga znanstvena istraživanja na vojnoj populaciji ustvrdila su da su pripadnici specijalnih postrojbi zbog visokorizičnih aktivnosti kojima se bave, iznimno skloni ozljedama lokomotornog sustava. Nastale ozljede ne samo da su štetne za pojedinca već prouzrokuju da osoba, u koju su uložena znatna sredstva u višemjesečna i višegodišnja obučavanja, mjesecima izbiva s radnog mjesta. Upravo se preventivnim kondicijskim programima želi utjecati na smanjenje nastanka ozljeda, ali i na smanjenje ozbiljnosti ozljede kada do nje ipak dođe, a što izravno smanjuje i vrijeme potrebno za opravak i brži povratak svakodnevnim radnim dužnostima.

U sklopu navedenog projekta, djelatnici dijagnostičkog centra Kineziološkog fakulteta u Zagrebu 7. i 8. lipnja proveli su inicijalno testiranje u vojarni "Drgomalj" u Delnicama. Nakon inicijalnog testiranja slijede četiri tjedna specifične vojne obuke, u sklopu koje će se provoditi preventivni kondicijski programi. Djelatnici Kineziološkog fakulteta koji su se specijalizirali u kondicijskoj pripremi i prevenciji ozljeda 9. su lipnja održali praktično – pokazno predavanje navedenih programa.

Predavanju su nazočili instruktori BSD-a koji će provoditi preventivne kondicijske programe tijekom vojnih obuka, te drugi djelatnici BSD-a, ponajprije prvi dočasnici satnija, koji će navedene programe uklopiti u svakodnevnu kondicijsku pripremu svojih djelatnika.

Podaci dobiveni ovim projektom bit će na korist Oružanim snagama. Sami preventivni kondicijski programi namijenjeni su za svakog vojnika i treba poticati njihovo provođenje. OJI

Završen tečaj za ovlaštene službene osobe Vojne policije

U Središtu Vojne policije za obuku "Bojnik Alfred Hill" 3. lipnja završio je višegranski tečaj za ovlaštene službene osobe Vojne policije OSRH-a . Tečaj je trajao 45 radnih dana (315 nastavnih sati), od 4. travnja do 3. lipnja, a sudjelovalo je 16 polaznika. Svrha je tečaja pripadnike Vojne policije obučiti za uspješnu provedbu vojnopolicijskih poslova, kako u Hrvatskoj tako i u mirovnim operacijama te izgradnja i razvijanje osobnosti pripadnika Vojne policije, osjećaja dužnosti, stege, odgovornosti te pripadnosti VP OSRH-a kao i razvijanje temeljnih vještina za uspješno pronalaženje najboljih oblika uporabe ovlasti samostalno i u sastavu skupine. Program je obuhvatio teme o Vojnoj policiji, ovlastima pripadnika VP-a, vojnopolicijske poslove, vatrene zadaće, motoriku i borilačke vještine, vojnopolicijsku psihologiju, doktrinu i postupke VP NATO-a te praktični dio obuke u kojoj je naglasak na naučene lekcije u VP OSRH-a i MO-a.

Nakon završnog pismenog ispita polaznici tečaja su položili usmeni ispit pred povjerenstvom koje čine pripadnici Odjela VP GS OSRH-a , zapovjedništva P VP-a te zapovjednik i prvi dočasnik središta VP-a za obuku. Polaznici koji su položili stručni ispit pred povjerenstvom stječu zvanje ovlaštene službene osobe VP OSRH-a te će biti raspoređeni u neku postrojbu VP u HKoV-u, HRM-u ili HRZ-u i PZO-u. Nakon uvodnih riječi voditelja tečaja stožernog narednika Dubravka Glavaša, potvrde o položenom stručnom ispitu za OSO VP uručili su satnik Željko Barbir, voditelj Odsjeka časnika za MVO Središta Vojne policije za obuku "Bojnik Alfred Hill" i stožerni narednik Zvonko Lucić, prvi dočasnik središta. Najbolja polaznica tečaja je satnica Melita Komušar iz odjela VP GS OSRH-a, koju je zapovjednik Pukovnije Vojne policije nagradio knjigom "Vojna policija u Domovinskom ratu." Z.LUCIĆ

12. vojno hodočašće pripadnika HRZ-a i PZO-a u Remete

Pripadnici HRZ-a i PZO-a s područja vojne kapelanije "Sv. Petra i Pavla" hodočastili su 9. lipnja po 12. put u svetište Majke Božje Remetske. Hodočasnici su prešli put od Zagrebačke katedrale do Svetišta Majke Božje Remetske u Remetama, tragom zagrebačkih kardinala bl. Alojzija Stepinca i Franje Kuharića. Pritom su posjetili i groblje Mirogoj gdje su odali počast prvom hrvatskom predsjedniku dr. Franji Tuđmanu te svim poginulim braniteljima iz Domovinskog rata. Misno slavlje u Remetama predvodio je vojni kapelan HRZ-a i PZO-a, Viktor Grbeša, a tijekom mise koncelebri-

rali su pater Zdravko Barić, vojni kapelan počasno-zaštitne bojne i dekan Zagrebačkog dekanata Vojne biskupije i Ivan Magdić, vojni kapelan Doma glavnog stožera OSRH-a. Vojni kapelan Barić je istaknuo ulogu Majke Božje u svakodnevnom životu, posebno pritom istaknuvši brigu za obitelj i potrebu jačanja zajedništva i solidarnosti svih građana Hrvatske.

Hodočasnike je pobliže upoznao s poviješću svetišta župnik u Remetama Anto Knežević, karmelićanin. Crkva Majke Božje Remetske nalazi se u gradskom naselju Remete u sjevernom dijelu grada Zagreba i marijansko je svetište. Crkva je osnovana 1288. i njome su upravljali svećenici iz reda Pavlini. U XVI. stoljeću svetište su poharali Turci. Crkva je poslije obnovljena i služila je kao župna crkva za naselja sjeverno od Zagreba. Godine 1880. crkvu je poharao potres, te je obnovljena pod nadzorom Hermanna Bollea. Nakon II. svjetskog rata na poziv kardinala bl. Alojzija Stepinca u Remete dolaze karmelićani. Remete su glavno marijansko svetište grada Zagreba i nakon Marije Bistrice drugo po važnosti u središnjoj Hrvatskoj. Gospa Remetska nosi naslov Odvjetnice Hrvatske (Advocata Croatiae), te su joj se kroz povijest molili i utjecali brojni hrvatski velikani. U crkvi se nalaze freske pavlinskog slikara Ivana Rangera, koje su, nažalost, većim dijelom nastradale u potresu 1880. godine. Prije potresa crkva je bila tako oslikana da je nazvana "Hrvatska Sikstinska kapela". Misnom su slavlju nazočili načelnik stožera HRZ-a i PZO-a brigadni general Ivan Konc i zapovjednik 91. zrakoplovne baze brigadir Darko Brajković, a uz brojne djelatnike HRZ-a i PZO-a hodočašću su se pridružili i djelatnici ZZP-a. OJI

Poraz MORH-a u finalu Old Starsa

Međunarodni turnir košarkaških veterana Old Stars Zagreb, najveći u ovom dijelu Europe, održan je potkraj svibnja po 23. put i to u Makarskoj. Za natjecanje se prijavilo 35 momčadi iz Slovenije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Hrvatske, u dvije kategorije 35+ i 45+. U četiri dana u trima dvoranama okupilo se 400 košarkaša uz mnogo starih majstora. Igrali su bivši reprezentativci i poznati košarkaši kao što su Mate Skelin, Veljko Mršić, Boris Gnjidić, Damir Voloder, Mate Miliša, Krešimir Novosel,

Jakša Vulić (Atlantic), Damir Tvrdić (Split), Vladan Alanović , Darko Krunić (Agit), Stipe Šarlija (Borik-Puntamika), Nenad Videka (Amfora), Albert Karner (MORH), Denis Mujagić, Igor Lukačić, Ivan Vujičić (Pet Bunara)...

Na kraju, u kategoriji 35+ naslov pobjednika osvojila je momčad Atlantic Grupe dok je u kategoriji 45+ trijumfirala momčad Brod Old Stars. Odigrano je 67 utakmica, po propozicijama pasarele 4 x 7 minuta. a oba finala su igrana u Gradskoj dvorani u nedjelju 29. svibnja. Uz nikad jaču konkurenciju momčad MORH-a u kategoriji 35+ nije ponovila dvostruki uspjeh iz Crikvenice 2009. i Makarske 2010. Pomladivši momčad, gotovo šest mjeseci temeljito se pripremala za ovaj turnir igrajući košarkašku amatersku ligu koju su uvjerljivo osvojili te niz prijateljskih utakmica s momčadima A2 i B1 lige.

Samopouzdani morhovci mislili su da je obrana dvostrukog naslova itekako moguća. No, pojavila se momčad Atlantic Grupe, dostojni protivnik koji se, predvođen Skelinom, Mršićem i Novoselom uz veliku pomoć Gnjidića, Miliše, Volodera i Vulića, naposljetku pokazao boljim. U čvrstoj i neizvjesnoj utakmici do samog kraja, pobjednik je odlučen u zadnjoj četvrtini. Iskusni igrači Atlantica nisu dopustili MORH-u da iskoristi i razvije svoje najjače oružje: brzinu i trku u tranziciji. U pozicijskoj igri, spuštajući lopte na Matu Skelina, ostvarili su nedostižnu prednost od osam koševa početkom zadnje četvrtine. Iz ovoga poraza treba se izvući pouka, kažu morhovci, te se sljedeće godine vratiti i pobijediti, pogotovo jer momčad ima mnogo potencijala za napredovanje i dogradnju. D.GREGURIĆ

Akcija dragovoljnog darivanja krvi

U požeškom Središtu za temeljnu obuku početkom lipnja provedena je akcija darivanja krvi. Akcija je održana u suradnji s Hrvatskim Crvenim križem, Društvom Crvenog križa Požega. Odaziv na akciju je bio vrlo dobar, za darivanje krvi prijavilo se više od 100 pripadnika Središta za temeljnu obuku, od toga više

od 80 ročnika na dragovoljnom služenju vojnog roka. Od ustroja Središta 2007., ovo je već 4. akcija darivanja krvi provedena s djelatnicima Središta i ročnicima na dragovoljnom služenju vojnog roka, a do sada je ukupno prikupljeno više od 330 doza krvi.

Josipu Prkačinu, ročniku na dragovoljnom služenju vojnog roka ovo je bilo 13. darivanje krvi do sada, a na akciju se, kao i dosad redovito odazvao i djelatnik Središta bojnik Ivica Markanjević, kojemu je ovo dvadeset i peto darivanje krvi. U akciji je prikupljena 91 doza krvi za potrebe Službe za transfuziju Opće bolnice "Dr. Josip Benčević" Slavonski Brod. OJI

NOVI OPHODNI BRODOVI ZA BANGLADEŠ

Bangladeška ratna mornarica započela je radove na novom kineskom projektu ophodnog broda (Patrol Craft - PC) u ožujku ove godine. Trenutačno je planirana gradnja pet plovila koji bi se gradili u domaćem vojnom brodogradilištu Khulna Ship Yard (KSY) s mogućnošću eventualne gradnje niz plovila namijenjenih drugim tržištima. Projekt ophodnog broda ustupila je kineska brodograđevna kompanija China Shipbuildnig & Offshore International Corporation (CSOIC) ugovorom o prijenosu tehnologije potpisanom u svibnju 2010. Kineska će kompanija osigurati i dostaviti pakete već gotovog materijala u brodogradilište KSY. Ophodni brodovi duljine su 50,4 m, širine 7,5 m, gaza 1,9 m te im je standardna istisnina 255 t dok maksimalna iznosi 270 t. Pogonski sustav čine četiri dizelska motora kineskog podrijetla, svaki snage 1016 kW na vlastitoj osovini. Maksimalna brzina brodova trebala bi iznositi 23 čv dok im je krstareća 21 čv. Doplov je projektiran na 1500 Nm a autonomija uz 31 člana posade iznosi sedam dana.

Temeljno naoružanje sastojat će se od dvaju topova kalibra 37 mm smještenih po jedan na pramac i krmu broda te dvaju topova kalibra 20 mm u sredini plovila. Dostava prvog ophodnog broda planirana je za prosinac 2012. odnosno 30 mjeseci od početka projekta.

M. PTIĆ GRŽELJ

MODERNIZACIJA RUMUNJSKIH HERCULESA

Izraelska tvrtka Elbit Systems je 24. svibnja objavila da je sklopila ugovor vrijedan 18,6 milijuna dolara o modernizaciji transportnih aviona C-130 Hercules rumunjskog ratnog zrakoplovstva (Fortele Aeriene Române). Modernizacija će obuhvatiti ugradnju raznih naprednih elektroničkih sustava uključivši i sustave Elbiove podružnice Elisra. Program modernizacije trajat će četiri godine, a sudjelovat će i rumunjske tvrtke. Inače, Elbit djeluje na rumunjskom tržištu već 15 godina i ima iskustva u brojnim projektilima te surađuje s domaćim tvrtkama kao što su IAR BRASOV, Avioane Craiova, Aerostar. Rumunjska ima četiri transportna aviona C-130 B i jedan C-130H, nabavljeni su kao rabljeni. Elbit je dosad modernizirao rumunjske helikoptere Puma (godine 1998. i 2005.), školski mlazni avion IAR-99 (1998. i 2004.) te lovce MiG-21 (2000., dvije izvedbe, Lancer A i Lancer C). Elbit je dosad modernizirao C-130 za Argentinu (2001.), Italiju (2011.) i Južnu Koreju (2009.).

T. VLAŠIĆ

ZASTOJ AUSTRALSKOG AWD PROGRAMA

Australski ministri obrane i vojne nabave objavili su temeljno restrukturiranje programa gradnje razarača nove klase Hobart namijenjena protuzračnoj obrani (AWD - Air Warfare Destroyer), a projektirana za potrebe australske ratne mornarice. Nova klasa razarača Hobert temeljena je na projektu višenamjenske fregate F-100 španjolske brodograđevne kompanije Navantija. Otkrivene su tehničke poteškoće u gradnji što je uzrokovalo kašnjenje projekta za 12 mjeseci pri čemu će prvi brod u klasi HMAS Hobart, prema novom terminskom planu, biti dostavljen tijekom 2015. pod pretpostavkom da će svi ostali radovi biti izvedeni prema planu. Program gradnje nove klase započeo je prije samo 18 mjeseci, s jasnim naznakama kašnjenja već od 2009. Gradnja trupova novih razarača primarno je dodijeljena australskoj brodograđevnoj tvrtki AIMTEK, no oni nisu uspjeli osigurati potrebna jamstva te je ugovor raskinut i dodijeljen tvrtki BAE Systems. Zbog rada na iznimno dva velika projekta, programa AWD i LHD brodova, namijenjena australskoj ratnoj mornarici, došlo je do kašnjenja u gradnji u navedenoj tvrtki. U konačnici je postignut dogovor između predstavnika AWD Alijanse, ministarstava i tvrtke BAE Systems da će se gradnja 13 blokova za prva dva razarača podijeliti između brodogradilišta u Adelaideu, Melbourneu i Newcastleu. BAE Systems će završiti radove na čeličnoj strukturi trupa te inicijalnom opremanju na sedam blokova na kojima trenutačno rade kao i na 14 blokova nadgrađa LHD-a i predstojećih integracijskih poslova. Do pet blokova ADW razarača bit će premješteno u Navantijino brodogradilište u španjolskom Ferrolu.

M. PTIĆ GRŽELJ

TESTIRAN PARS-3 LR

Tvrtka MBDA je testirala ispaljenje protuoklopnog vođenog raketnog sustava (POVRS) PARS-3 LR. Posebnost je testiranja u tome što su ispaljeni projektili s bojnim glavama s helikoptera Tiger njemačke vojske. Ispaljena su ukupno tri projektila. Najprije je ispaljen projektil na nepokretan cilj udaljen 7000 metara dok je helikopter letio deset metara iznad krošanja drveća. Odmah nakon ispaljenja prvog projektila helikopter se okrenuo za 180 stupnjeva, popeo se na 100 metara te ispalio drugi projektil na cilj udaljen 700 metara koji se kretao brzinom oko 40 km/h. Obadva su ispaljenja obavljena unutar jedne minute, i obadva su cilja uspješno pogođena. Treći je projektil ispaljen idući dan, helikopter je letio brzinom od 180 km/h, a cilj je bio nepokretan te udaljen 7000 metara. I tu je ostvaren precizan pogodak. Testiranja su obavljena na švedskom poligonu Vidsel. PARS-3 LR je suvremen POVRS koji radi na načelu ispali-i-zaboravi. Prvi je kupac Njemačka koja je naručila 680 komada za 380 milijuna eura, a vode se pregovori i s Indijom koja je zainteresirana za nabavu.

Foto: MBDA

T. VLAŠIĆ

Marija TRETINJAK, Ankica ČIŽMEK

Prema izvještajima, do eksplozije u Černobilu došlo je zbog dva razloga: neodgovarajućeg dizajna, odnosno konstrukcije postrojenja i serijske pogreške operatera, koje se odnose na nepoštivanje postupaka

ČERNOBIL - 25 GODINA POSLIJE

Velika nuklearna katastrofa u Černobilu dogodila se 26. travnja 1986. Bilo bi lijepo reći da čovječanstvo više nikada neće zadesiti ništa slično, ali u vrijeme prisjećanja na 25. obljetnicu Černobila, potres u Japanu i njegova posljedica tsunami stvorila je situaciju za koju još ne znamo hoće li izazvati posljedice kao u Černobilu, jer se one i danas zbrajaju, a zbrajat će ih i budući naraštaji. Isto tako, bilo bi lijepo reći da je s Černobilom gotovo i da više nema prijetnji. No istina je drugačija, a razlozi su sljedeći. Prvi je taj što je prostor oko Černobila još uvijek kontaminiran i na njemu više ne živi čovjek, a prema nekim navodima koji su pomalo ironični, "danas je to područje postalo najsavršeniji i najočuvaniji rezervat za životinje koje su se vratile i tamo žive u potpunom miru i tišini".

Drugi razlog za strah jest taj što je betonski "sarkofag" kojim je obložen reaktor, da bi spriječio istjecanje radijacije, po mišljenju mnogih stručnjaka nestabilan, i na njemu se vide znakovi vremena te bi njegovim probijanjem, zbog npr. manjeg potresa, moglo doći do katastrofe još većih razmjera. Samo za usporedbu, černobilska je katastrofa stvorila 400 puta više radijacije, nego što je bila radijacija u Hirošimi.

Černobil i Pripjat

Černobil je mali ukrajinski grad. Zapravo, nuklearna elektrana je bila 15-ak kilometara od Černobila, a gradić koji je bio 2 km udaljen od nje i koji je najviše nastradao jest Pripjat. U njemu su živjeli ljudi zaposleni u elektrani. Pri odabiru područja za gradnju nove nuklearne elektrane, ovo mjestašce je bilo najzanimljivije zbog činjenice što se nalazilo u blizini velikih gradova i industrije u njima, kojima je bila prijeko potrebna električna energija. Prema podacima iz tog razdoblja, od 41 nuklearke u SSSR-u, 10 ih je bilo u Ukrajini.

Prema izvještajima, do eksplozije u reaktoru 4 došlo je zbog dva razloga: neodgovarajućeg dizajna, odnosno konstrukcije postrojenja i serijske pogreške operatera, koje se odnose na nepoštivanje postupaka, odnosno uputa koje treba primjenjivati kod uspostavljanja

stabilizacije sustava u slučaju nepredviđenoga rada.

Bilo je to vrijeme kada je zapravo 4. reaktor bio zaustavljen zbog redovitog godišnjeg održavanja i zamjene goriva, vrijeme vikenda i vrijeme kada je u noćnoj smjeni bilo manje ljudi nego obično, što je, po nekima, usporilo reakciju na nesreću, a po drugima, bila sreća, jer je spašeno mnogo ljudskih života. Istodobno, eksperiment, koji se trebao provesti u prijepodnevnim satima, dobio je odobrenje da se provede u kasnim večernjim satima. Ironija toga događaja jest u tome što se tim eksperimentom trebalo provesti ispitivanje o povećanju sigurnosti reaktora, odnosno do kada će generator nastaviti proizvoditi el. energiju pošto se prekine dotok pare.

Uzroci eksplozije

Jedan od uzroka nastanka nesreće jest loš dizajn reaktora, no treba napomenuti da su mišljenja mnogih znanstvenika i konstruktora u slučaju dizajna reaktora vrlo često oprečna jer se smatra da u stvarnosti i ne postoji idealni tip reaktora. No činjenica jest da se reaktor prebrzo gradio zbog političkih razloga, te da je kod postavljanja reaktora 4 bila i loša konstrukcija betona, a također je iz tvornice Atomaš, koja je navodno proizvodila dijelove za nuklearne elektrane, dostavljeno osam tona vijaka, koji nisu odgovarali veličinom. Isto tako tip reaktora u Černobilu je RBMK-1000 koji je osjetljiv na pogreške operatera. No kao glavni razlog u prilogu zaključka o lošoj konstrukciji reaktora su navodno visoki koeficijenti ispražnjenja što pospješuje nuklearnu reakciju ako se u reaktorskoj vodi za hlađenje počne stvarati para a što dovodi do nekontrolirane reakcije, ako nema vanjskog utjecaja. Osim toga, i sama građa nadzornih poluga čija je uloga, kada se stave u reaktor da usporavaju reakciju, bila upitna, što je u ključnom trenutku uzrokovalo povećanje produktivne snage reaktora, umjesto smanjenja. Također su i cijevi s vodom za hlađenje reaktora bile postavljene okomito kroz jezgru, što znači da je postojalo temperaturno odstupanje prema gore, tako da se u ključnom trenutku gornji dijelovi nisu dovoljno hladili, a voda se pretvarala u paru što je uzrokovalo nagli rast reaktivnosti.

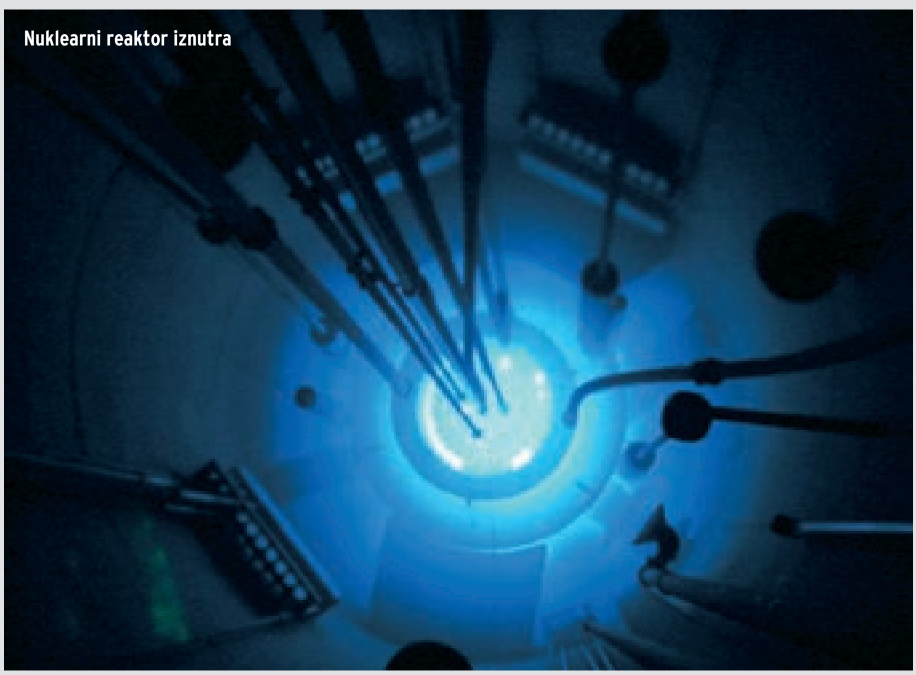
Drugi uzrok nesreće je definitivno loše osposobljeno osoblje koje je u odlučujućim trenucima zanemarilo osnovne propisane postupke i sigurnosne mjere te loša komunikacija između operatera te osoblja elektrane.

Datum	Dnevno oslobađanje (PBq)
26. travnja	704
27. travnja	204
28. travnja	150
29. travnja	102
30. travnja	69
1. svibnja	62
2. svibnja	102
3. svibnja	107
4. svibnja	130
5. svibnja	130
Ukupno	1760

Tablica 1. Dnevno oslobađanje joda 131 tijekom nesreće

Tijek događanja

U kratkim se crtama tijek nesreće može opisati ovako. U svrhu provođenja eksperimenta osoblje elektrane je odlučilo da neće zaustavljati u cijelosti reaktor, da ne bi došlo do pojave trovanja reaktora ksenonom-135, nego da će mu samo smanjiti snagu. To je bila jedna od prvih pogrešaka u cijelom nizu koji je potom uslijedio. Međutim, snaga reaktora je previše smanjena, na samo 1% od nominalne izlazne snage reaktora. Zbog iznimno niske snage reaktora ipak dolazi do trovanja ksenonom (plemeniti plin), pa operateri donose odluku da povećaju snagu. Do 01.00 sati 26. travnja uspjeli su povećati snagu na 7% od maksimalne izlazne snage. Kako je pri ovoj, još uvijek iznimno niskoj snazi, moglo doći do mogućnosti automatskog isključivanja rada reaktora u svrhu zaštite, operateri su odlučili da isključe sustave za automatsku regulaciju snage, sustav za hlađenje jezgre u slučaju potrebe i druge sigurnosne uređaje. Kako su i dalje željeli provesti eksperiment, uključuju dodatne crpke za hlađenje što je povećalo količinu vode, ali smanjilo količinu pare pa je došlo do pada tlaka u separatoru pare. Svi ti događaji su uvjetovali automatsko izvlačenje kontrolnih šipki iz jezgre pa je došlo do povećanja snage i tlaka pare. Prema nekim izvješćima, koja su se odnosila na ispitivanje tijeka uzroka nesreće, ni ova snaga nije bila dovoljna pa su operateri nastavili ručno izvlačiti šipke iz jezgre tako da ih je na kraju umjesto minimalno trideset, u jezgri ostalo samo osam. U 01.22 sata. i 30 s reakcija doseže razinu gdje se sustav trebao automatski

Nuklearni reaktor iznutra

zaustaviti, međutim, sustavi za automatsko isključivanje i sigurnosni uređaji bili su isključeni. U tri sekunde se izlazna snaga reaktora povećala sa 7% na 50% od maksimalne izlazne snage. Voditelj smjene je shvatio da nešto nije u redu pa je zapovjedio da se šipke vrate u jezgru, ali nisu mogle ući do kraja, jer se pretpostavlja da su dotad šipke, odnosno gorivo, iskrivljeni od topline. Zato su nadzorne šipke otpuštene da bi silom gravitacije pale u reaktor, čula se buka, a potom je došlo do eksplozije. U konačnici svih događaja, omotač goriva od cirkonija reagirao je (kao katalizator) s vodenom parom, stvorio se vodik koji je reagirao sa zrakom i eksplodirao. Navodno je eksplozija uzrokovala niz od 30-ak odvojenih požara.

U nekoliko minuta nezaštićeni ljudi u elektrani su zaprimili smrtonosne doze radijacije. Osoblje u elektrani nije ni moglo odrediti veličinu radijacije jer je pri eksploziji došlo do oštećenja glavnog uređaja za mjerenje radijacije, a ostali uređaji su bili podešeni na očitavanje niskih količina radijacije i pokazivali su samo da je radijacija iznad gornje granice. Iz istih je razloga voditelj Aleksandar Akimov došao do zaključka da je jezgra reaktora neoštećena pa su u oko pet sati ujutro stigli potpuno nezaštićeni vatrogasci, koji su mislili da gase obični požar, izazvan najvjerojatnije kvarom električnih vodova. Većina ih je pritom primila smrtonosne doze radijacije. Stupnjevi radijacije u pogođenim područjima iznosili su oko 20.000 rendgena po satu, a usporedbe radi smrtonosna doza radijacije iznosi oko 500 rendgena na pet sati. To je rezultiralo činjenicom da su neki nezaštićeni radnici u samo nekoliko minuta zadobili smrtonosne doze radijacije. Unatoč tome što nisu mogli očitati koliki je stupanj radijacije, posada elektrane je pogrešno pretpostavila da stupanj radijacije iznosi oko 3.6 R/h dok je stvarni stupanj bio oko 5600 puta veći.

Evakuacija stanovništva

Iako se prvobitno pisalo da je evakuacija stanovništva bila neorganizirana, kasnijim se analizama utvrdilo da je bila relativno brza i djelotvorna, jer je za devet dana evakuirano navodno oko 350 000 ljudi u zoni od 30 kilometara. Od posljedica radijacije neposredno nakon nesreće stradalo je 29 spasilaca, vatrogasaca i zaposlenika. Prema procjenama agencije UN-a, daljnjih 4000 do 9000 ljudi je umrlo od posljedica te nuklearne katastrofe čiji je stupanj radijacije bio jednak onome od 400 atomskih bombi bačenih na Hiroshimu. Ekosustav u blizini reaktora također je pretrpio katastrofalne posljedice jer su 4 četvorna kilometra okolne šume promijenila boju u nijansu ljubičasto-smeđe,

Elektrana Otok tri milje bila je elektrana s tlakovodnim reaktorom

te su od BBC-jevih novinara prozvane "Crvenom šumom", a stradao je i velik broj životinja dok su neke u potpunosti izgubile sposobnost razmnožavanja.

Isto tako je relativno brzo donijeta odluka, s obzirom na činjenicu da slična takva situacija prije nije zabilježena, na koji način smanjiti, odnosno eliminirati štetne proizvode fisije. Helikopterima su već 28. svibnja počeli ubacivati u reaktor materijale kao što su borov karbid radi apsorpcije neutrona, olovo kao štit od gama zraka te pijesak, glinu i dolomit radi apsorpcije fisijskih proizvoda. Drugi problem, koji je uslijedio nakon ovih mjera, je bila masa materijala na vrhu reaktora i konstrukcija reaktora, koja je bila oslabljena, kao i visoka temperatura koja se razvijala, što je u konačnici moglo rezultirati da gorivo dospije u bazene s vodom ispod reaktora te uzrokovati eksploziju još širih razmjera. Zbog toga se morala ojačati betonska platforma ispod reaktora da bi se napravio betonski sarkofag. Kako je tlo na tom području pjeskovito i močvarno, zemljište su zamrznuli tekućim dušikom i u sedam dana prokopali tunel dužine 135 metara i dubine 5,5 metara. Pa ipak, posljedice radijacije bile su vidljive diljem Europe.

Iako je oslobađanje gotovo bilo u granicama normale 5. i 6. svibnja, (9. i 10. nakon nesreće), niska razina radijacije mjerena je još sljedećih 40 dana, posebice 15. i 16. dana, što se smatra posljedicom požara u reaktoru. Ovo se povezuje s povećanom koncentracijom radionuklida, koja je izmjerena u Kijevu i Vilnijusu.

Zaštita rijeke i dekontaminacija

Sljedeći problem koji se morao brzo riješiti prije kiše jest zaštita rijeke Pripjat te izgradnja posebnih obrambenih (zaprečnih) rovova, u koje će se slijevati kišnica, da ne bi došla u rijeku. Pokrenuta je gradnja nasipa dužine 7,5 km u 15 dana prekrivenog "polietilenskim štitnicima". Ta je zadaća dodijeljena jednoj bojni, koja se upravo vratila iz Afganistana. Druga bojna vojnika bila je premještena s proljetnih radova na poljima Ukrajine.

Ono što bi trebalo još spomenuti jest opsežnost dekontaminacije prostora, koja nažalost zbog prirode radioaktivnih izotopa nikada ne može biti potpuna. Kao primjer, može se navesti da će za veliku količinu oslobođenog radioaktivnog izotopa cezija 137 trebati oko 300 godina da se raspadne tisućiti dio količine koji se oslobodio ili za stroncij-90, koji zamjenjuje kalcij u organizmu i izaziva degenerativna oštećenja stanica, treba također nekoliko stotina godina. U svrhu dekontaminacije rabljeni su različiti postupci. Prvo, konstruirana su čelična spremišta u koje se skupljala kontaminirana voda. Kro-

vove zgrada su presvlačili tzv. vodenim staklom (otopina kalijeva ili natrijeva silikata), da bi se spriječilo dizanje radioaktivne prašine. Također su, prema napisima, upotrebljavali metodu špricanja površina posebnom vrstom plastike koja se skrućuje, a zatim se umotava poput tepiha te se odlaže u posebne spremnike. Rabili su i buldožere na daljinsko upravljanje koji su skupljali radioaktivni otpad te ga dopremali u bušotinu, koja je bila predviđena za izgradnju reaktora 5. Također se sjekla šuma u blizini reaktora, da ne bi došlo do požara i da se ne bi podigla radioaktivna prašina, a zemlja se preoravala.

Gore navedeno samo je dio poduzetih mjera da bi se što više smanjili negativni utjecaji radioaktivne kontaminacije, a te se mjere poduzimaju i danas.

Naime, kako se u černobilskom reaktoru 4 nalazi još oko 135 tona visokoradioaktivnog urana i plutonija, zbog zračenja dolazi do deformacije strukture metalno-betonskog “sarkofaga”, a radijacija je u krugu elektrane veća 50.000 puta od “normalne”, u tijeku su pripremne aktivnosti za izgradnju novog zaštitnog “sarkofaga” prema najvišim standardima, čiji bi vijek trajanja iznosio oko stotinjak godina.

Otok Tri milje

Ovaj događaj, baš kao i akcident u elektrani Otok tri milje (TMI) u SAD-u 1979., u svijetu je pokrenuo brojne rasprave o sigurnosti i mjerama opreza nuklearnih elektrana. Taj način dobivanja električne energije još je uvijek najisplativiji i najmanje onečišćuje okoliš (u slučaju da ne dođe do nepredviđenih događaja), nuklearne elektrane su i dalje elektrane izbora, zbog najjeftinije energije koju daju. Prema procjenama njemačkog ministarstva gospodarstva objavljenim u 2010., prosječni troškovi el. energije dobivene iz nuklearne energije iznose 2,65 centa po jedinici; 3,35 centa u slučaju dobivanja el. energije iz ugljena; 4,3 centa iz vode; 4,9 centa iz plina; 9,0 centa iz vjetra i 54,0 centa iz solarnih ćelija.

Elektrana Otok tri milje bila je elektrana s tlakovodnim reaktorom (tipa PWR; slična je, ali ne i ista kao NE Krško. Isti su reaktori u NE Fukushima). Karakteristika PWR elektrana je relativno kompaktan reaktor, što omogućuje da se reaktor i generatori pare obuhvate čelično-betonskom zaštitnom zgradom (kontejnmentom), koja ima zadaću spriječiti širenje radioaktivnosti u okoliš, čak i ako se dogodi vrlo težak i malo vjerojatan kvar – taljenje reaktorske jezgre.

Stjecajem nesretnih okolnosti to se djelomično dogodilo na elektrani TMI. Međutim, zaštitna zgrada elektrane je svoj zadatak obavila vrlo uspješno (iako je dio radioaktivnosti ispušten i mimo zaštitne zgrade). U takvim uvjetima, u prvim danima nakon nesreće, jedna od najopasnijih radioaktivnih jezgara za okoliš je jod 131 s vremenom poluraspada od oko osam dana. Premda je iz rastaljene jezgre izašlo oko 30 posto joda 131, u zaštitnu zgradu dospjelo ga je samo 0,6%, a zatim u okoliš samo stotisućinka jednog postotka. Nakon nesreće na elektrani TMI i analiza koje su slijedile, provedena su mnogobrojna poboljšanja, naročito na PWR reaktorima. Ona su bitno smanjila vjerojatnost taljenja reaktorske jezgre, a paralelno je i znatno povećana sigurnost zaštitne zgrade. Najvažniji učinak katastrofe na elektrani TMI bio je ekonomski, jer je taljenjem jezgre elektrana permanentno onesposobljena.

Fukushima- nova neizvjesnost

Pa ipak, kao da se povijest ponavlja… Japanska nuklearna elektrana Fukushima drži nas već danima u neizvjesnosti. Dok žalujemo s japanskim narodom, istodobno neprekidno pratimo izvješća o dozama zračenja, o vremenskoj prognozi…

Kompletne analize svih događanja u NE dat će nam odgovor na sva pitanja. No one mogu započeti tek kada se stanje u elektrani stavi pod potpuni nadzor. I onda će se vidjeti, je li i ovdje, unatoč iznimno teškoj situaciji nakon potresa i tsunamija, djelomično zakazao čovjek.

Nesreća u Fokushimi izazvana potresom ponovno je potaknula rasprave o opasnostima i prijetnjama koje vezujemo uz nuklearne elektrane

Novine su prepune članaka u kojima se traži zatvaranje nuklearnih elektrana diljem svijeta, u kojima se opisuje da je nesreća došla kao "naručena" za naftni lobi i slično.

Bez energije ne možemo. Svakim danom, čak i uz naše primjereno ekološko ponašanje, trebamo je sve više i više. Očekujemo nove tehnologije. Koliko je fuzija vodika tehnološki riješena i koliko smo daleko od njezine komercijalne upotrebe, te koje bi nove tehnologije mogle uspjeti, pokazat će vrijeme.

No, mi trebamo energiju odmah i sada… ■

Marko ZEČEVIĆ

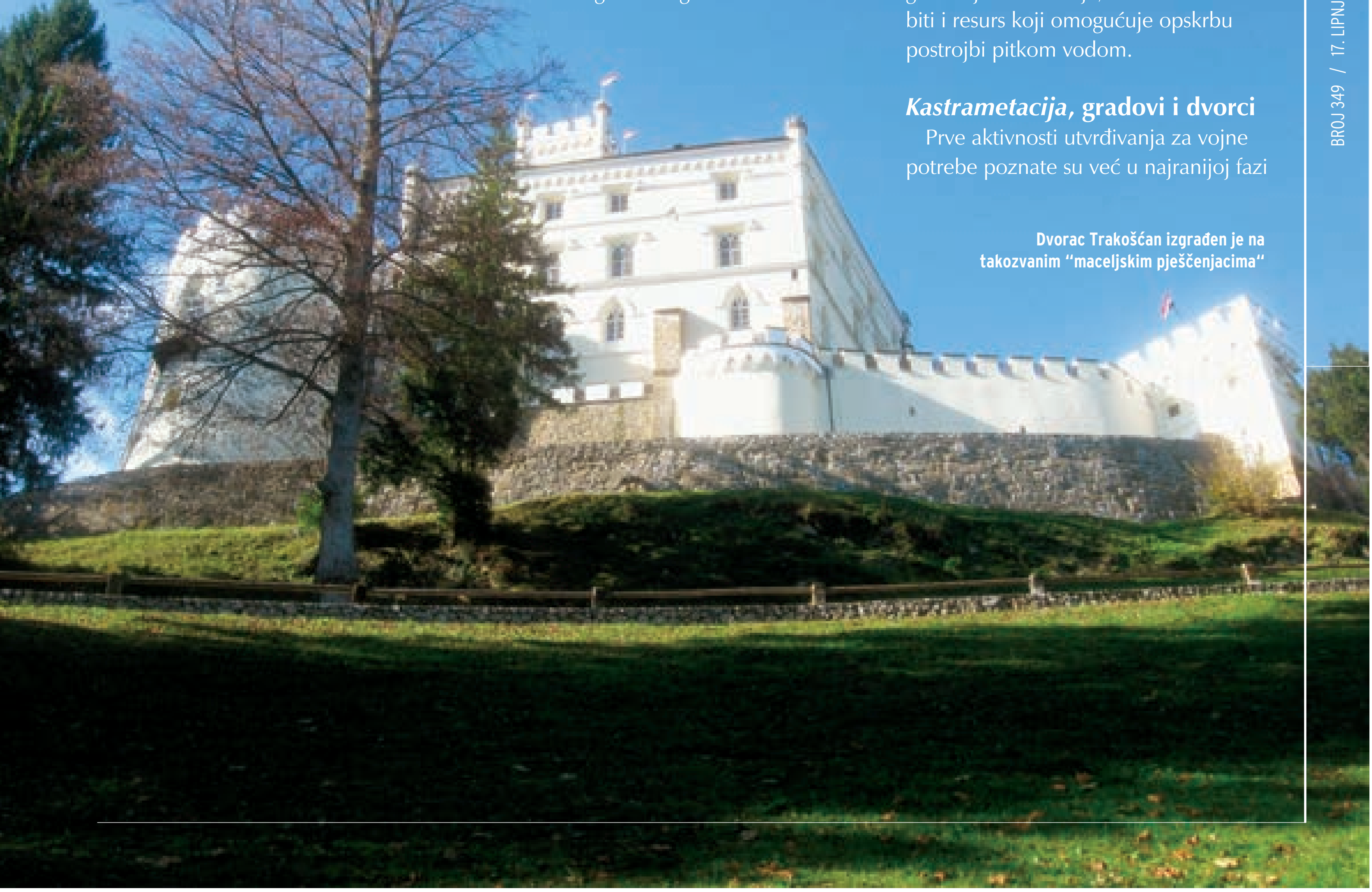
Tijekom povijesti vojske su tražile načina zaštititi svoje ljudstvo, opremu i druge resurse od djelovanja protivnika. Jedan od načina zaštite bio je utvrđivanje objekata

UTJECAJ GEOLOGIJE
NA IZGRADNJU FORTIFIKACIJA I VOJNU ARHITEKTURU

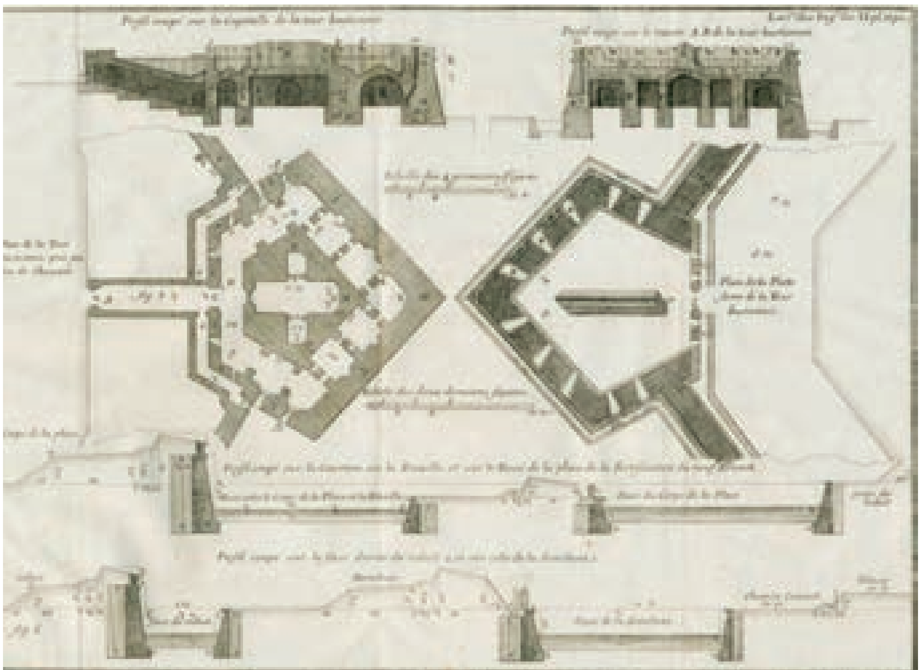
Izgradnja utvrde, odnosno fortifikacije u širem smislu jest priprema obrambenog položaja za obranu postrojbi na određenom području. Riječ fortifikacija dolazi od latinskih riječi *fortis* (jak) i *facere* (činiti), a rabi se kao sinonim za različite vrste utvrđenih objekata, odnosno utvrđenih obrambenih položaja kao i za sam proces utvrđivanja, odnosno izrade obramenog objekta uključujući vanjsku zonu fortifikacijske strukture. Obrambeni položaji mogu biti trajni ili privremeni te time određuju važnost i karakteristike same fortifikacije. Osim trajnih (permanentnih) i poljskih (privremenih) fortifikacija postoji međukategorija u koju se ubrajaju polutrajne (semipermanentne) fortifikacije koje su, u načelu, po načinu gradnje kvalitetnije od poljskih fortifikacija. Fortifikacija se uvijek prilagođava prirodnim obilježjima zemljišta, odnosno topografiji, geologiji i hidrologiji terena (Douglas, 1921). Pritom se geološka građa terena često rabi kao izvor materijala od kojeg se izgrađuje fortifikacija, medij na kojem se izrađuje fortifikacija (Zečević, 2004a). Opseg utvrđivanja i stupanj zaštite koju pruža fortifikacija ovisit će o uvjetima pripreme i važnosti fortifikacije za obranu, djelovanju protivnika, o raspoloživoj mehanizaciji, opremi i ljudstvu, te karakteristikama zemljišta (geološkoj i pedološkoj podlozi, nagibu terena) kao i raspoloživom vremenu za izradu. Podzemna voda koja je područje izučavanja hidrogeologije može biti problem za graditelje fortifikacije, ali isto tako može biti i resurs koji omogućuje opskrbu postrojbi pitkom vodom.

Kastrametacija, gradovi i dvorci

Prve aktivnosti utvrđivanja za vojne potrebe poznate su već u najranijoj fazi

Dvorac Trakošćan izgrađen je na takozvanim "maceljskim pješčenjacima"

Razvoj topništva u srednjem vijeku izazvao je revoluciju u vojnoj doktrini, a posebno u vojnoj arhitekturi (Bélidor, 1754.)

razvoja ljudskog društva te se njihov razvoj može pratiti usporedno s razvojem vojne tehnike i ratnog umijeća. Umijeće izgradnje vojnih logora i utvrda poznato je još iz vremena rimskih legija pod nazivom kastrametacija (lat. *castrametatio*).

Do razvoja topništva u XV. stoljeću način utvrđivanja vojnih utvrda, dvoraca i gradova bio je stoljećima nepromijenjen. Gradovi i dvorci bili su opasani visokim bedemima i visokim kulama koje su se uzdizale približno okomito na razinu tla. Takvi objekti su, osim zaštite stanovništva i materijalnih sredstava, nadzirali okolno područje, a nakon razvoja topništva kontrolirali su okolni teren i vizualno i topničkom paljbom.

Utvrđeni gradovi i dvorci su fortifikacijski objekti koji su obično držali dominantno zamljište odnosno uzvisinu s koje su nadzirali važne komunikacijske putove ili luke i važne resurse (na primjer izvore i bunare s pitkom vodom ili rudnike važnih mineralnih sirovina). Takvi trajni objekti kao i privremene fortifikacije svojim načinom izgradnje (temeljenje) i svojom masom utječu na geotehničku podlogu (stabilnost padine) na kojoj se nalaze. Stoga je i prije razvoja geologije kao znanosti postojalo određeno iskustvo i znanje vojnih inženjera i arhitekata pri izgradnji fortifikacija na terenima različite geološke građe. Tako se na primjer masivni i kompaktni pješčenjak pokazao kao dobra podloga za izgradnju fortifikacijskih objekata, a u ovom slučaju riječ je o "maceljskim pješčenjacima" na kojima je izgrađen dvorac Trakošćan i od kojih je izgrađen znatan dio vanjskog obrambenog zida.

Topovi mijenjaju sve

Nakon naglog razvoja topništva potkraj IV. i početkom XV. stoljeća do tada uobičajen način utvrđivanja više nije bio djelotvoran za obranu i zaštitu ljudstva i opreme. Utvrde građene nakon XV. stoljeća imaju oblik zvijezde, bedemi su niži, ukopani, većih debljina i položeni pod oštrim kutem s obzirom na razinu tla te time otporniji na djelovanje topništva. Francuski vojni inženjer i maršal Sébastien le Prestre de Vauban (1633 –1707) razvio je novu koncepciju i načela utvrđivanja, kao i nove načine osvajanja utvrđenih objekata. Razvoj topništva u srednjem vijeku izazvao je revoluciju u vojnoj doktrini, a posebno u vojnoj arhitekturi, što je kao posljedicu imalo znanstveni pristup razvoju utvrđivanja kojemu se posvećuje sve više pozornosti. Pod sustavom utvrđivanja podrazumijevaju se svi objekti izgrađeni u sklopu borbenih položaja koji su usklađeni sa sustavom paljbe i planom obrane fortifikacije. Tako na primjer vanjska zona fortifikacijske strukture može uključivati eskarpu, kontraeskarpu i glasiju.

Utvrđivanje u *Velikom ratu*

U XX. stoljeću, a pogotovo u I. svjetskom ratu, utvrđivanje u poljskom i stalnom tipu postaje jedna od najvažnijih aktivnosti. Nakon I. svjetskog rata mnoge zemlje poput Francuske i Belgije izgrađuju crte utvrđenih položaja oko važnijih gradova ili uzduž granice.

Tijekom rata na zapadnom i na talijanskom bojištu sukob između protivničkih vojski vodio se uzduž utvrđenih crta. Najviši stupanj zaštite pružali su podzemni objekti izgrađeni u stijenskoj masi i nadzemni objekti utvrđivanja izrađeni od armiranog betona ili opeke u stalnom tipu.

Nakon Velikog rata njemački geolozi i časnici izdaju knjigu (Bülow et al., 1938) pod nazivom *Wehrgeologie* (Obrambena geologija) koja osim stručno obrađenih događaja na zapadnom bojištu iz I. svjetskog rata daje studiju mogućnosti koje geologija - znanost o sastavu i građi Zemlje, može pružiti kao potpora ratnoj vještini. U navedenoj knjizi detaljno su razrađene u tablicama različite vrste stijena i njihove karakteristike s pojašnjenjima kako određene stijene i pripadajuća tla koji su podloga bojnog polja utječu na izgradnju i otpornost fortifikacijskih objekata (Zečević, 2004b).

Tijekom i nakon II. svjetskog rata veliki fortifikacijski sustavi izgubili su svoje značenje. Neke su velike utvrđene crte poput Mannerheimove crte u Finskoj i Metaxisove u Grčkoj samo djelomično ispunile svoju ulogu, dok su druge poput Maginot u potpunosti zaobiđene od protivničkih snaga i izgubile su važnost. Utvrđivanje i izgradnja podzemnih objekata, odnosno pojedinih vojnih baza ili vojnih luka na strateški važnim lokacija-

ma poput Gibraltara i Malte pokazali su se korisnima i isplativima.

Takvi složeni fortifikacijski sustavi najčešće se sastoje od niza površinskih, pripovršinskih i podzemnih objekata koji su u interakciji s prirodnom osnovom, odnosno funkcijski i tehnički se prilagođavaju geografskim, geološkim (uključujući hidrogeološke) i pedološkim karakteristikama terena na kojem se nalaze.

Od Gibraltara do Afganistana

Tako je na primjer sustav utvrđenih tunela, kaverni, bunkera i drugih fortifikacija na poluotoku Gibraltaru omogućio britanskoj vojsci uspješnu obranu poluotoka te mornarici i poslije zrakoplovstvu djelotvoran nadzor zapadnog dijela Sredozemnog mora tijekom vojnih operacija zadnjih nekoliko stoljeća. Fortifikacijski objekti su planski uklopljeni u prirodnu osnovu uključujući i prateće infrastrukturne objekte, pa su na primjer hidrogeološke karakteristike vapnenaca jurske starosti od kojih je izgrađen velik dio Gibraltarskog poluotoka omogućile akumuliranje znatnih količina podzemne vode koja se rabi kao pitka i tehnička voda za nesmetanu opskrbu garnizona i stanovništva (Rose, 2001). Potkraj XX. i početkom XXI. stoljeća zamijećen je trend u utvrđivanju i izgradnji podzemnih vojnih objekata različite namjene (na primjer u Afganistanu i Sjevernoj Koreji) koji omogućuju osim zaštite od motrenja i bombardiranja iz zraka (Zečević & Jungwirth, 2003a,b, 2007) i zaštitu od nepovoljnih atmosferskih utjecaja (kiša, snijeg, tuča, mraz, vjetar). Isto tako omogućuju prikriveno djelovanje (smještaj, paljbu, kretanje i manevar) kao i opskrbu i odmor postrojbi. Za detekciju i procjenu ranjivosti takvih objekata, kao i procjenu djelotvornosti različitih projektila i metoda napada na takve objekte iznimno su važni podaci o geološkim i geotehničkim karakteristikama geološke sredine u kojima se takvi podzemni objekti nalaze (Zečević, 2009).

Razvoj utvrđivanja može se pratiti usporedno s razvojem topništva u srednjem vijeku i razvojem ratnog zrakoplovstva i teškog topništva u XX. stoljeću te težnjom zapovjednih struktura da zaštite svoje ljudstvo i materijalne resurse od bombardiranja.

Utvrde na crti Maginot (gore) i na Gibraltaru (dolje) - primjeri neuspješnih i uspješnih fortifikacijskih sustava

Utvrđivanje je prošlo dug razvojni put od prvobitne zaštite pješaštva od strelica, kopalja i katapulta, preko zaštite od streljiva iz pješačkog naoružanja i topništva do današnjih zahtjeva zaštite od NKB agenasa i navođenih projektila različite namjene. Tijekom razvoja ratne vještine i vojne tehnike povećavala se paljbena moć, preciznost i djelotvornost postrojbi i vojnika-pojedinca te usporedno s tim i težnja da se vojnike i opremu zaštiti od protivničke paljbe. Na temelju povijesnih primjera može se kronološki pratiti kako su se razvojem vojne tehnike i tehnologije, a posebno razvojem topništva i preciznih navođenih projektila tražila obrambena rješenja u sve dubljem ukopavanju i utvrđivanju, pri čemu je vojna geologija dobivala sve važniju ulogu. ■

Hrvoje BARBERIĆ

U nedostatku cjelovitog mirovnog sporazuma, snage UNFICYP-a do danas nadziru crtu razgraničenja, dok se mandat misije produžuje svakih šest mjeseci

UNFICYP - CIPAR (1964. -) (II. dio)

Turska vojska je 1974. izvršila invaziju na Cipar. Na fotografiji Turci sprovode zarobljene pripadnike Ciparske nacionalne garde

Nakon privremenog smirivanja sukoba, u lipnju su se borbe ponovno rasplamsale na sjeverozapadnom području Kokkine koje većinom naseljavaju ciparski Turci. Kolaps turske obrane su spriječili zračni napadi turskog zrakoplovstva na položaje ciparskih Grka te je postojala velika vjerojatnost da sukob preraste u otvoreni grčko-turski rat. Nastojeći spriječiti tursku invaziju otoka, Sjedinjene Države su pokušale posredovati preko bivšeg državnog tajnika Achesona. Sljedećih je godina prisutnost UN-ovih postrojbi duž crte razdvajanja osigurala razmjeran mir, no i dalje su se događali povremeni incidenti. Izostalo je konačno političko rješenje koje bi spriječilo obnovu sukoba u budućnosti.

U travnju 1967. godine je u Ateni skupina desno orijentiranih časnika izvela vojni udar kojim je srušena socijalistička Papandreuova vlada. Jedna od najvažnijih zadaća vojne hunte je bilo pitanje ujedinjenja Cipra s Grčkom te je iste godine uslijedio novi val sukoba između otočnih komuna. Na Cipar se 1971. vratio general Grivas, pošto ga je 1968. grčka vojna hunta opozvala u Grčku, te je uz pomoć atenskog režima obnovio organizaciju EOKA (pod nazivom EOKA B). Za razliku od pokreta iz razdoblja protubritanskog rata pedesetih godina, EOKA B više nije uživala apsolutnu potporu grčkog stanovništva već je percipirana kao produžetak atenskog vojnog režima. Suočena s mogućnošću uništenja turske zajednice, Ankara je tražila povlačenje grčkih postrojbi s Cipra prijeteći ulaskom u rat.

Turska invazija otoka

Na udaru grčkih radikala našao se predsjednik Makarios koji je smatran najvećom zaprekom ujedinjenju. Na njega je između 1970. i 1973. pokušano više atentata, a napadima se pridružila i grčka pravoslavna crkva koja je tražila njegovu ostavku pozivajući se na nespojivost vjerskog i političkog vodstva. U studenom 1973. je u Ateni izveden

još jedan vojni udar, nakon čega je i politička likvidacija Makariosa postala pitanje vremena. Naposljetku je 15. srpnja 1974. vojna formacija ciparskih Grka *Nacionalna garda* pod zapovijedanjem časnika iz Grčke izvela vojni udar u Nikoziji i svrgnula Makariosa.

Turska nije namjeravala pasivno promatrati zbivanja na otoku, već je premijer Bulent Ecevit odlučio djelovati brzo. Samo pet dana nakon vojnog udara u Ateni, 20. srpnja počinje turska invazija otoka. Turska vojska je izvela padobranski desant kod mjesta Kyrenia i odmah potom počela dopremati trupe morskim putom. Britanski garnizon na otoku je ostao izvan sukoba te su turski vojnici napredovali prema zapadnom dijelu otoka i zračnoj luci u Nikoziji. Tek je razmještaj UN-ovih snaga spriječio zauzimanje zračne luke. Do početka kolovoza se na otoku nalazilo četrdeset tisuća turskih vojnika, koji su ostvarili apsolutnu vojnu nadmoć nad snagama ciparskih Grka koje su raspolagale s otprilike dvanaest tisuća ljudi pod oružjem.

Nakon vala demonstracija u grčkim gradovima izazvanih događajima na Cipru, 23. srpnja 1974. je vojna hunta bila prisiljena odstupiti. Nakon sedam godina vladavine vojnog režima priliku formirati civilnu vladu je dobio Konstantinos Karamanlis. Obnova civilnog režima u Grčkoj je dovela do promjene na čelu ciparskih Grka: Nikosa Sampsona zamijenio je Glafkos Clerides. Potkraj srpnja su u Ženevi počeli pregovori Turske i Grčke, no nakon neuspjeha je sredinom kolovoza turska vojska krenula u novu ofenzivu.

Tijekom šezdeset sati borbi turska vojska je uspjele proširiti područje pod svojim nadzorom od grada Famaguste na istoku, preko dijela glavnog grada Nikozije do mjesta Kokkine na zapadu otoka. Turske su snage tako zaposjele 37 posto teritorija Cipra koji nadziru do danas, uključujući najveći dio obradive zemlje i industrijskih postrojenja otoka. Pred turskim napredovanjem je pobjeglo oko 150 tisuća ciparskih Grka. Nakon zauzimanja cijelog sjevernog dijela otoka turska vojska je 16. kolovoza proglasila jednostrani prekid vatre, čime su završila ratna djelovanja. Tijekom rata 1974. je poginulo oko tisuću vojnika na turskoj i pet stotina na ciparskoj strani, dok je oko 250 tisuća ljudi izbjeglo ili raseljeno. Politički pregovori su obnovljeni 1975. pa se iduća dva i pol desetljeća ciparski sukob uglavnom vodio za zelenim stolom. Turska je strana u veljači 1975. proglasila vlastitu federalnu jedinicu, a nakon zastoja u pregovorima 1983. i tursku republiku Sjeverni Cipar. Takav podijeljeni Cipar je u svibnju 2004. ušao u Europsku uniju.

Misija u desetljećima nakon rata

Nakon obnavljanja sukoba u srpnju i kolovozu 1974., Vijeće sigurnosti je usvojilo niz rezolucija. One su se reflektirale na mandat UNFICYP u smislu dodatnih dužnosti kao što je nadziranje povlačenja ciparske Nacionalne garde i vojnih snaga turskih oružanih snaga, održavanje prekida vatre te inspekcija oružanih snaga obiju strana. Crta razgraničenja između grčke i turske strane je utvrđena u duljini 180 km, dok širina crte varira između 20 m i 7 km te ukupno pokriva čak tri posto otoka. U godinama nakon turske invazije 1974., otok je bio pošteđen većih oružanih sukoba, no postojala su povremena razdoblja rasta napetosti, kao i oružani incidenti na crti razgraničenja. Obje strane su pokazale dobru volju za suradnju s UNFICYP-om, uz iznimku određenih ograničenja koje je pripadnicima misije nametnula turska strana. Misija se od svog osnutka suočavala s proračunskim ograničenjima, zbog čega stalno dolazi do smanjenja brojnosti pripadnika (s iznimkom privremenog povećanja 1974.).

U nedostatku cjelovitog mirovnog sporazuma, snage UNFICYP-a do danas nadziru crtu razgraničenja, dok se mandat misije produljuje svakih šest mjeseci. Na dan 31. prosinca 2010. u misiji je bilo angažirano 922 pripadnika, od čega je 854 vojnika, 68 policajaca, 37 međunarodnih civilnih osoba i 113 lokalne civilne osobe. Od osnutka do danas u misiji UNFICYP je poginulo 180 pripadnika, od čega je pet međunarodnih i dva lokalna civila te tri policajca. Godišnja cijena misije je oko 58 milijuna američkih dolara.

Još 1967. godine je tadašnji glavni tajnik UN-a U Thant upozorio da je na Cipru zbog oslanjanja obiju strana na prisutnost mirovnih snaga UN izostala volja za sklapanjem političke nagodbe. Misija UNFICYP je stvorila fenomen koji će na drugim kriznim područjima svijeta postati poznat kao "ciprizacija" sukoba, odnosno zamrzavanje sukoba do donošenja političkog rješenja. ■

Područje razgraničenja i dandanas je nedostupno za sve osim za vojnike UNFICYP-a

Dr. sc. Ante NAZOR, ravnatelj Centra

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

Fotografija u službi manipulacije o događajima u Oluji i Domovinskom ratu

Згариште – српска несрећа

S obzirom na podatke o ubijenim civilima i zapaljenim kućama tijekom i nakon oslobodilačke operacije Oluja koji su navedeni u prethodnim brojevima *Hrvatskog vojnika,* nameće se pitanje zašto pojedinci koji često govore u medijima zanemaruju izlaganja znanstvenih ustanova, a koriste se podacima nevladinih udruga ili novinara. Posebice je upitno zašto se u dijelu hrvatskih medija daje pozornost Savi Štrpcu - članu zapovjedništva TO u Benkovcu te dužnosniku ("tajniku") u nekoliko "vlada" samoproglašene "Republike Srpske Krajine", u čijem mandatu je provedeno etničko čišćenje nesrpskog stanovništva na tome području, jer je već samim time upitna njegova neutralnost i objektivnost u iznošenju činjenica o događajima i žrtvama u Domovinskom ratu. Tim više jer je dokazano da on manipulira povijesnim podacima. Ta je manipulacija potvrđena na primjeru popisa žrtava građana srpske narodnosti u Domovinskom ratu (okolnosti stradanja navedenih u znatnom broju prikazane su lažno), a očituje se i u falsificiranju podataka iz Oluje i bezobzirnoj manipulaciji fotografijama o događajima iz Domovinskog rata. Primjerice, u njegovu radu koji je tiskan u zborniku "Srbi izbeglice, prognanici i raseljena lica krajem XX veka" (Beograd, 2000.) u izdanju "Centra za strateške studije Univerziteta u Beogradu" (to bi trebala biti ugledna znanstvena ustanova u Srbiji), ispod fotografije s ubijenim stanovnicima Vukovara u srpskom granatiranju grada, koja je snimljena u dvorištu Lučke kapetanije u Vukovaru gdje su se pred kraj srpske opsade u studenom 1991. dopremala tijela poginulih i pripremala za pokop, je sljedeći potpis: "Nakon hrvatske "Oluje" Srbi nisu ni sahranjeni". Uz tu, u Zborniku su i ostale fotografije snimljene u Vukovaru u studenom 1991., na kojima se vide ruševine toga hrvatskoga grada i njegovi protjerani stanovnici, a ispod njih su natpisi: "Zgarište - srpska nesreća" (slika gore) i "Kolona Srba napušta svoje domove u Slavoniji" (slika dolje). ■

Колона Срба напушта своје домове у Славонији

Sjeti se

Poznavao ga nekoliko je dana.

Nekoliko sati.

I od njegova života samo dio,

A u rukama je njegovim

Krv i život ostavio.

Ostavio je zadnji pogled

I umro s riječi dvije.

"Sjeti se"

Zadnje to mu bilo sve.

Života zadnji tren

U trenutku kada posta snen.

Ostavio je

Pogled koji ga prati

Ali ne može da ga vrati.

Ruke stisak,

Tihi vrisak.

Onaj komadić daha zime

Što ne izbriše njegovo ime.

I krv što ih je spojila

Kao dva brata

Jer skupa su se borili

Za slobodu Hrvata.

Vrijeme ide, teče, leti

On se njega uvijek sjeti.

Za spomen zapali mu svijeće

Jer zaboravit ga nikad neće.

Marija TRBIĆ

Životni spomen

Ostali su pogledi, sjećanja

Sva životna osjećanja

Mnoga neispunjena obećanja

Suza koja se lomi

Na kraju jedne noći

Dodir koji ostaje kao tiha je jeza

Kao na dvorištu suha breza

I dok se dan za danom toči

Mi se pitamo

Može li nam život proći

Preko samo jedne noći

Noga koja tiho korača

U noći koja je sve kraća i kraća

Dan noć utapa

A ona oči tiho zaklapa

Ostala je od života duga

A u noći tiha tuga

I misao koja nema kraja

Zar je to put do raja.

Marija TRBIĆ

Poziv na suradnju

Pozivamo čitatelje zainteresirane za objavljivanje kratkih priča i pjesama domoljubne tematike u Hrvatskom vojniku da nam ih pošalju na adresu:

Ministarstvo obrane, Služba za odnose s javnošću i informiranje, Odjel hrvatskih vojnih glasila (za rubriku Pozdrav domovini), Sarajevska cesta 7, 10 000 Zagreb

ili na e-mail: hrvojnik@morh.hr

BIBLIOTEKA

Charles Lewinsky
Sudbina obitelji Meijer
Fraktura, Zaprešić, 2011.

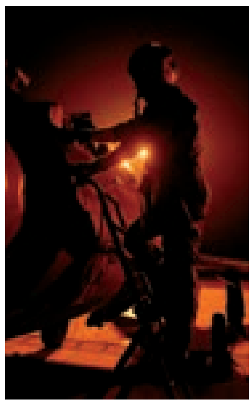
Godine 1871., neposredno nakon Francusko-pruskog rata, na vrata obitelji Meijer u švicarskom selu, jednom od rijetkih u kojem su mogli živjeti Židovi, pokucao je daleki, izmučeni rođak. Njegov dolazak promijenit će sve - on je ambiciozan, živio je u Parizu, pun je ideja, a na njega će baciti oko obje kćeri glave obitelji, i prava i posvojena.

"Sudbina obitelji Meijer" epski je roman koji govori o četiri naraštaja švicarskih Židova na prijelazu stoljeća, u vremenima velikih promjena, o njihovim poslovnim, ljubavnim i drugim uspjesima i neuspjesima, o onima koji su uvijek obilježeni svojim podrijetlom. Charles Lewinsky napisao je sagu prepunu obrata i jakih ličnosti, a kroz sudbinu obitelji Meijer zrcali se povijest europskoga kontinenta od kraja devetnaestog stoljeća do II. svjetskog rata.

Priredila Mirela MENGES

FILMOTEKA

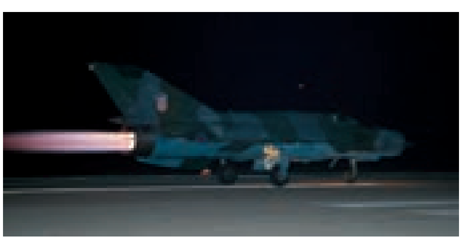
UVUČENO – NEUTRALNO – KONUS

Uobičajena poruka u letenju UVUČENO – NEUTRALNO – KONUS bila je dogovoreni signal za prelet pilota Jugoslavenskog ratnog zrakoplovstva na hrvatsku stranu. Ovo je filmska priča o trojici hrabrih ljudi koji su, riskirajući vlastite živote, svoje zrakoplove vratili u Hrvatsku. Tijekom Domovinskog rata Hrvatska nije imala borbene zrakoplove, već su ratne zadaće obavljali prenamijenjeni i za ratne zadaće osposobljeni civilni poljoprivredni i sportski zrakoplovi. Dok je prelet Rudolfa Perešina u Klagenfurt u Austriji u listopadu 1991. pridonio internacionalizaciji rata u Hrvatskoj, prelet Danijela Borovića iz Bihaća 4. veljače 1992. donio je Hrvatskoj prvi nadzvučni borbeni zrakoplov.

Unatoč mraku i lošoj vidljivosti zahvaljujući vrhunskoj pilotskoj vještini, Borović je uspješno sletio u pulsku zračnu luku osvijetljenu samo kamionskim svjetlima. Nakon Borovića, u svibnju 1992. još su dvojica hrvatskih pilota Ivan Selak i Ivica Ivandić preletjela sa svojim migovima iz Ponikva u Srbiji u zračne luke u Hrvatskoj. Dok je Selak sletio u Zagreb, Ivandić je svoj MiG prizemljio u Splitu. Zajedno s Borovićevim MiG-om, od njih je ustrojena Prva lovačka eskadrila Hrvatskog ratnog zrakoplovstva. Osim njihovu pothvat film je posvećen i zrakoplovcima 1. lovačke eskadrile koji su izgubili svoje živote u obrani Hrvatske.

Film će premijerno biti predstavljen u kinodvorani Doma HV-a "Zvonimir" u Ministarstvu obrane (Stančićeva 6) u ponedjeljak 20. lipnja u 14 sati i bit će otvoren za javnost, dok će na Dan državnosti 25. lipnja biti prikazan na prvom programu Hrvatske televizije u 20 i 10.

Scenarist i urednik filma je Vladimir Brnardić, redatelj Ivica Dlesk, snimatelj Mario Britvić te montažer Branko Siročić.

V. B.

VREMEPLOV

22. lipnja 1593.

Bitka kod Siska

Nakon stoljeća i pol neprekidnog osvajanja hrvatskih krajeva osmanlijska vojna sila napokon je zaustavljena 22. lipnja 1593. Dogodilo se to pokraj kaptolske utvrde Sisak kada je poražena turska vojska, pod vodstvom Hasan-paše Predojevića. Taj osmanlijski moćnik pokušavao je već 1591. i 1592. osvojiti sisačku utvrdu, koja je zatvarala Turcima put prema Zagrebu i sprečavala njihovo učvršćivanje sjeverno od Save, te je u tu svrhu sagradio utvrdu Petrinju i most na rijeci Kupi kod Bresta. U trećem pokušaju turske opsade Siska, u prilično kritičnoj situaciji zapovjednik utvrde kaštelan Mikac posredstvom glasonoše je zatražio pomoć hrvatskog bana Tome Erdödyja. Ban je osobno na bojno polje doveo nabrzinu skupljenu vojsku od oko pet tisuća vojnika. Među njima su, uz banske čete, bili žumberački uskoci, krajišnici iz Slavonske krajine, karlovački arkebuziri, kranjski i koruški konjanici te njemački vojnici pod svojim zapovjednicima. Suprotstavilo im se 15 tisuća Hasan-pašinih Turaka. Iako znatno slabije, kršćanske snage su iskoristile vatrenu nadmoć i uspjele potpuno poraziti neprijatelja. Sabivši ih na uski prostor te zatvorivši pristup mostu preko Kupe natjerale su ih u Kupu i Savu. Dvije trećine turske vojske podlegle su ranama ili se utopile u nabujaloj Kupi, a među njima i mnogi turski velikaši uključujući Hasan-pašu. Turski gubici procijenjeni su na 7000-8000, dok su kršćanski bili neznatni. Ova bitka smatra se prekretnicom u ratovima s Turcima. Uspostavljena je ravnoteža na hrvatsko-turskoj granici, podignuta samosvijest, pa su Hrvati polako počeli iz defenzive prelaziti u ofenzivu.

17. lipnja 1462.– noćni napad Vlada Drakule na Mehmeda II.
17. lipnja 1967.– kineska hidrogenska bomba
20. lipnja 1928. – atentat na Stjepana Radića u beogradskoj skupštini
21. lipnja 1919.– Nijemci potopili svoju flotu u Scapa Flowu
22. lipnja 1941.– pokraj Siska osnovan Prvi partizanski odred u Hrvatskoj – Dan antifašizma
22. lipnja 1941. počela operacija Barbarossa – nacistički napad na SSSR

Leon RIZMAUL

Dinko ČUTURA

Bacač plamena LPO 50

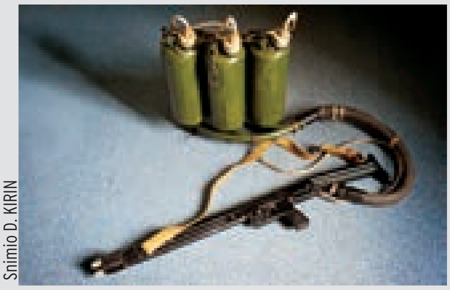
Povijest uporabe vatrom u borbene svrhe datira još iz srednjega vijeka.

No pravi bacači plamena počinju se rabiti tek u I. svjetskom ratu. Prvi je izmislio njemački znanstvenik Richard Fiedler, a prve modele radio je za Reichswehr 1901. godine. Najvažniji model ovoga oružja bio je prenosivi bacač koji je imao okomiti cilindar dugačak 1,2 metra, a bio je vodoravno podijeljen na dva dijela. U donjem dijelu bio je plin pod pritiskom, a u gornjem dijelu zapaljivo ulje. Na pritisak okidača pokretni plin bi gurnuo zapaljivo ulje kroz gumenu cijev, a plamen se dobivao jednostavnim paljenjem fitilja kod čelične mlaznice. Oružje je proizvodilo vatru i jako velik dim u radijusu od 18 metara. Za svaku novu aktivaciju bacača morao se stavljati novi fitilj.

Svaki bacač plamena je osmišljen da izbacuje mlaz vatre. Prenosni se bacač sastoji od dva elementa: naprtnjače i puške. Naprtnjača se obično sastoji od dva ili tri spremnika - boce. Jedan cilindar drži stisnut, inertni plin - gorivo (obično dušik), a drugi drži zapaljivu tekućinu (obično benzin).

U I. svjetskom ratu bacač su plamena rabili Britanci i Nijemci, i to na Zapadnom ratištu.U II. svjetskom ratu, već poboljšane modele bacača plamena rabile su sve zaraćene strane.

Bacač plamena koji posjeduje Vojni muzej je sovjetske proizvodnje. Skraćenica LPO dolazi od ruskog Легкий Пехотный Огнемёт - laki pješački bacač plamena. Počeo se proizvoditi potkraj II. svjetskog rata. To je poboljšani model prethodnih bacača tipa ROKS 3. Konstruiran je za potrebe napada na neprijateljska skrovišta, laka oklopna vozila i za uništenje neprijateljske žive sile.

Snimio D. KIRIN

Sastoji se od tri spremnika kemijske smjese, povezanih u jednu cjelinu i crijeva za prijenos zapaljivih materijala do puške. Uveden je 1957. u uporabu u tadašnjoj čehoslovačkoj vojsci. Sadržaj zapaljive smjese je 3,3 litre po spremniku. Ukupna težina s punim spremnikom je 27 kg. Radni tlak mu je 3,4 Mpa a domet 70 metara. Djeluje s tri neprekinuta rafala vatre od po tri sekunde. Mlaz vatre pali se pomoću električnog uređaja za paljenje mlaza pod pritiskom, a napaja se iz akumulatora.

Bacač plamena LPO 50 u fundusu Vojnog muzeja u izvrsnom je stanju, gotovo nerabljen.

HRVATSKI VOJNIK

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE RH
SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I INFORMIRANJE
Odjel hrvatskih vojnih glasila

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@morh.hr)
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@morh.hr)
Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vlasic@morh.hr)
Urednici i novinari: Leida Parlov (leida.parlov@morh.hr),
Domagoj Vlahović (domagoj_vlahovic@yahoo.com), Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com)
Lektorice: Gordana Jelavić, Milenka Pervan Stipić
Urednik fotografije: Tomislav Brandt
Fotografi: Josip Kopi, Davor Kirin
Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Damir Bebek, Predrag Belušić
Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo, tel: 3784-937
Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322
Tisak: Vjesnik d.d., Slavonska avenija 4, Zagreb
Naslov uredništva: MORH, Služba za odnose s javnošću i informiranje,
p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
http://**www.hrvatski-vojnik.hr**, e-mail: hrvojnik@morh.hr
Naklada: 5000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

web info

www.amgeneral.com

Aktualna američka donacija vojnih vozila HMMVW 151 Oružanim snagama RH dobar je povod da predstavimo web-stranicu njihova proizvođača, tvrtku **AM General**. Iako smo vidjeli i grafički atraktivnijih stranica, za **www.amgeneral.com** gotovo nema nikakvih primjedbi. Informativnost je dobra, a foto i videogalerije su bogate i atraktivne, s velikim fotografijama. Ako imate dublji džep, nemojte zaboraviti da vojni HMMVW-i, popularni Humveeji, i druga vojna vozila nisu jedino što AM General nudi. Tu su i civilni Hummeri, prilično skupa vozila, koje već dulje vremena imamo priliku vidjeti i na hrvatskim cestama.

D. VLAHOVIĆ

Snimio Josip KOPI
www.hrvatski-vojnik.hr